

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

Leto III. — Štev. 45.

NOVO MESTO, 7. NOVEMBRA 1952

CETRTLETNA NAROCNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETER

Od tedna do tedna

V zunanje-političnem svetu se je minule dni končno le odločilo pomembno vprašanje, kdo bo novi predsednik ZDA. Zmaga generala Eisenhowerja ni nepričakovana, a je vendar marsikoga presenetila. Republikanci so po dvanajsetih letih spet prevzeli v Ameriki oblast in temu se morajo zahvaliti predvsem popularni osebnosti, ki so jo postavili za kandidata. Precej splošno povsod poudarjajo, da se je Amerika odločila za generala Eisenhowerja, ne pa toliko za republikanca Eisenhowerja. Kljub temu pa je presenetljivo, da je Eisenhower dobil kar za šest milijonov glasov več kot pa njegov tekmeč, demokratični kandidat Stevenson. Tudi v predstavniki domu in senatu so se na splošno bolj odrezali republikanci.

Za zdaj še ni mogoče določeno napovedati, kakšne spremembe bo v zunanji in notranji politiki prinesla ta sprememba v oblasti ZDA. Programa in predvolilna borba obeh strank nista dovolj zanesljivi barometer o bodočem razvoju in politiki, ki jo bo vodil Washington po 20. januarju 1953, ko bo Eisenhower zasedel novozvojevano mesto. Rooseveltova in Trumanova linija se zna seveda precej zamajati, ni pa rečeno, da bo na vsej črti zmogla izolacionistična politika, ki jo pripisujejo najbolj desnim voditeljem republikanske stranke. Eisenhower bo moral vendarle računati na mnenje velikega števila sindikalnih članov, katerih simpatiji si republikanci dostej še niso preveč pridobili.

Razni drugi mednarodni dogodki, ki so zastali ob pričakovanju ameriških volitev, se bodo spet začeli razvijati — in kmalu bomo lahko opazili, kakšen vpliv imajo nanje rezultati iz ZDA. To velja predvsem za Generalno skupščino OZN. Manj pomembna dosedanja plenarna zasedanja bodo spet oživelila, odločneje bodo spregovorili tudi delegati v posameznih odborih. Razprava o korejskem vprašanju bo dobila izrazitejšo obliko. Zelo značilna je napoved, da namerava general Eisenhower obiskati Korejo, še preden se bo vsedel na predsedniški stol.

Ob strani teh velikih dogodkov ne smemo prezreti dogajanj okrog nas. Italijanski trendizem je spet porožljil, toda ni dosegel takega uspeha, kot ga je pričakoval. Na tako imenovani »Dan zmage« so pripravljali velik pomp v Trstu in Sredipolju ob jugoslovansko-italijanski meji. Sam De Gasperi se je potrudil in prišel razlagati svoja načela, ki pa jih je nekako plaho in prikrito zavil v zmerne besede. Bolj zanimivo je bilo njegovo spretnost. Črnosrajčki z Mussolinijevimi slikami v žepih in trupom v ustih so kričali po Trstu, Gorici in Sredipolju, pa med domačim prebivalstvom niso našli preveč odmeva.

Cprav ne sodi v naš pregled, pa moramo vendarle omeniti tudi zagrebški kongres naše Partije, ker je v svetu vzbudil precejšen odmev. Iz referatov tovariša Tita so zlasti v Avstriji in Nemčiji z zadovoljstvom poudarili, da Jugoslavija podpira miroljubno in pametno politiko v perečih problemih, kakršne predstavljata ti dve državi. Tudi drugod je naša doslednost v zunanji politiki na splošno simpatije.

Rojstna hiša maršala Tita — vsenarodni muzej

V zvezi s pripravami na VI. kongres KPJ so preuredili in obnovili tudi rojstno hišo maršala Tita v Kumrovcu in jo spremenili v vsenarodni muzej. Rojstna hiša maršala Tita je sedaj urejena natančno tako, kakor je bila ob njegovem rojstvu. Vsa okolica pa je spremenjena v majhen park, v katerem je bronast kip maršala Tita v naravni velikosti.

Delovnemu ljudstvu Slovenije

DELAVCI, DELAVKE!

Na volitve stopate z velikimi uspehi, ki ste jih dosegli v krepitvi gospodarske moči naše domovine. Sami upravljate podjetja in po izvoljenih odborih boste sodelovali v politiki vaše občine, mesta in okraja. Zato aktivno sodelujte pri volitvah v občinske ljudske odbore; stojte na čelu borbe za take kandidate, ki bodo vredni zaupanja vseh delovnih ljudi, za kandidate, o katerih veste, da bodo z uspehom vodili tako politiko, ki ustreza interesom najširših plasti delovnega ljudstva.

KMETIJE!

V najtesnejši povezanosti z delavskim razredom, vključeni v kmetijske in delovne zadruge, ste dajali svoj delež pri dosednji graditvi socializma. Edina možna pot za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev kmečkega proizvajalca je v industrializaciji in elektrifikaciji naše države, ker se s tem ustvarjajo osnovni pogoji tudi za mehanizacijo in dvig kmetijske proizvodnje. Vaši glasovi na volitvah naj bodo dokaz vaše delovne pripravljenosti za zgraditev socializma, za nadaljni razvoj socialističnih odnosov na vasi za povečanje kmetijske proizvodnje, ki tudi vam prinaša boljše in srečnejše življenje.

DELOVNA INTELIGENCA!

Naša delovna inteligenca je na vseh področjih, v gospodarstvu, v prosvetnem in kulturnem življenju, zdravstvu, dala na razpolago vse svoje sposobnosti in prispevala znaten delež k ustvarjanju doseženih pridobitev. Dosedanja socialistični razvoj naše domovine je ustvaril in ustvarja politične in ekonomske pogoje za resnično svoboden in uspešen napredek znanosti, prosvete in kulture med množicami. Zato pri volitvah glasujte za nadaljevanje te poti!

ZENE!

Socialistična družba vam daje vse pravice, da se enakopravno uveljavljate pri upravljanju našega gospodarstva in države. Poslužite se teh pravic in borite se za to, da kandidirajo najboljši možje in žene v ljudske odbore in zbornice proizvajalcev; od njihovega dela je odvisno reševanje dnevnih vprašanj našega življenja.

MLADINA!

Socialistična graditev naše domovine daje perspektive za razvijanje vaših sposobnosti in udejstvovanja v javnem življenju. Predvsem ti boš uživala sadove našega skupnega dela. Zato glasujte za svojo lepšo bodočnost, za socializem, za kandidate Osvobodilne fronte!

DRŽAVLIJANI IN DRŽAVLJANKE!

Z istim patriotizmom in isto politično zavestjo kot ste sodelovali v najtežjih in najslavnejših dneh naše revolucije, sodelujte na zborih volitev, pri volitvah v občinske ljudske odbore in okrajne zbornice proizvajalcev. Z glasovanjem za boljše člane Osvobodilne fronte manifestirajte našo nezlomljivo enotnost, manifestirajte našo odločno voljo za neodvisnost naše domovine in za nadaljni razvoj socializma v Jugoslaviji!

VSI NA VOLITVE!

Glasujte za svobodo in neodvisnost naše domovine, glasujte za svoje boljše življenje, glasujte za najboljšo boročo za socializem! Naj živi simbol naše borbenosti, vztrajnosti in odločnosti, tovariš Tito! OSVOBODILNA FRONTA SLOVENIJE

Od 23. novembra do 7. decembra bomo volili občinske in okrajne ljudske odbore. Volili jih bomo po novih zakonih, ki dajejo ljudskim odborom še večje, obsežnejše pravice in dolžnosti na področju gospodarstva, financ, komunalne dejavnosti, šolstva, zdravstva in socialnega skrbitva. S tem bo storjen nov korak v samoupravljanju občinskih in okrajnih ljudskih odborov, dana bo možnost, da se več napravijo za boljše življenje delovnih ljudi, za dvig produktivnosti vseh vej gospodarstva. Zbori proizvajalcev kot sestavni del okrajnih ljudskih odborov bodo predstavniki tistih delovnih ljudi, ki neposredno ustvarjajo bogastvo naroda. Ti zbori bodo močno orožje v rokah delavskega razreda, delovnih kmetov in obrtnikov, saj jim je s tem zagotovljena pravica, da odločujoče vplivajo na uporabo presežka dela. Nadaljnje korake v poglobljanju socialistične demokracije, to je vedno širše uveljavljanje vpliva neposrednih proizvajalcev in vseh delovnih ljudi na celotni politični, gospodarski in kulturni razvoj vsake občine in okraja, smo dosegli le zaradi uspehov, ki jih ima naša država kot celota na poti v socializem. Zato bomo imeli pri volitvah vedno pred očmi celoto, vso Slovenijo, vso Jugoslavijo! Močna in neodvisna Jugoslavija je temelj za naše mirno življenje, v njej gre končno naš delovni človek resničnemu blagostanju nasproti, jugoslovanska skupnost nam zagotavlja socializem! Zato bodo novoizvoljeni ljudski odbori reševali vse svoje naloge s stališča naše celotne gospodarske politike, s stališča nadaljnega utrjevanja in razvijanja naših socialističnih odnosov. V občinske, mestne in okrajne ljudske odbore bomo zato volili ljudi, ki so že z delom dokazali svoj patriotizem, svojo predanost skupnosti in svojo socialistično zavest.

Delovne množice, združene v Ljudski fronti ob vodstvu Komunistične partije Jugoslavije, dosegajo vse večje uspehe v graditvi socializma. Neodvisnost naše domovine in njen splošen napredek, razvoj socialistične demokracije, bratstvo in enotnost naših narodov in rastoči ugled Titove Jugoslavije v svetu, to so dejstva, ki potrjujejo pravilnost politike KP in Osvobodilne fronte. Naš socialistični razvoj, ki predstavlja edinstven primer v svetu, pa terja na nadaljni poti še velike napore! Še naprej moramo krepiti obrambno sposobnost naše domovine. Z vsemi silami moramo utrjevati mir v svetu in s tem ustvariti pogoje za čim uspešnejši socialistični razvoj! Boriti se moramo proti vsem poizkusom sovražnikov od Informbiroja, Vatikana in ostale mednarodne reakcije do njihovih domačih agentov in reakcionarnih ostankov, ki na vse načine poskušajo zavirati graditev naše boljše bodočnosti. Naš gospodarski položaj, ki je trenutno občutno prizadet zaradi suše, zahteva od vseh delovnih ljudi čim boljše izkoriščanje razpoložljivih sredstev, dvig produktivnosti in štednje!

ČLANI OSVOBODILNE FRONTE!

Volitve v občinske ljudske odbore, okrajne zbornice proizvajalcev zahtevajo najširšo dejavnost vseh organizacij in vsakega člana Osvobodilne fronte. Biti moramo budni proti tistim, ki hočejo našo socialistično demokracijo izkoristiti za svoje protiljudsko delovanje. Stalno onemogočate spekulante, agente vseh nam sovražnih tujih sil, ostanke bivših izkoriščevalcev in politikantov na vasi in v mestu, ki bi hoteli z demagoškimi obljubami in parolami zavajati naše delovne ljudi! Borite se za zmago kandidatov, ki so že z delom dokazali, da bodo kot ljudski odborniki dorasli bodočim nalogam in dneвно vodili socialistično politiko. Kandidirajte tiste člane Osvobodilne fronte, ki so v boju za socializem najbolj preizkušeni! Zbori volitev naj ob vašem aktivnem delu postanejo orožje delovnega ljudstva za izbiro najboljših ljudi v ljudske odbore, postanejo naj mesto, koder bo vsak odbornik dajal obračun svojega dela.

Osvobodilna fronta se bori za enakopravnost in uveljavljanje delovnih žena v ljudski oblasti, ker to še posebej zagotavlja resnično demokracijo. Zato kandidirajte v ljudske odbore predane delovne žene, ki nosijo na svojih ramenih velik del skupnih naporov družbe, ki vzgajajo naše bodoče pokolenje.

Pozdrav Novega mesta VI. kongresu

DELOVNEMU PREDSEDSTVU VI. KONGRESA KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE
ZAGREB

Z današnje slavnostne akademije, posvečene zgodovinskemu VI. kongresu naše herojske KPJ, Vam prebivalci partizanskega Novega mesta pošiljamo po naših delegatih tovariške, borbene in plameteče pozdrave! Delovni ljudje Novega mesta trdno zaupajo v vodstvo naše slavne Partije in v našega dragega maršala Tita! Z vsem svojim delom podpirajo pravilno pot, ki nas je vodila skozi vojna leta v mirnodobsko socialistično izgradnjo. Neštete manifestacije, sestanki, zborovanja, doseženi uspehi v obnovi mesta, v proizvodnji naših tovarn in podjetij govorijo o visokem delovnem poletu, iz vsega našega dela pa veje velika patriotska zavest ter se hkrati manifestira politična budnost in neolajljiva enotnost ljudstva s svojo Partijo.

Centralni komite naše Partije nam je že doslej nešteto krat potrdil pravilnost te poti, ki nas vodi v čedalje večjo gospodarsko samostojnost in ustvarja novi Jugoslaviji vedno globlji ugled v očeh vseh delovnih množic sveta. Zato se tudi Novomeščani pridružujemo milijonom ostalih državljanov, naj tudi v bodoče ostane na čelu naše revolucionarne borbe in vsega našega ljudstva naš dosedanji Centralni komite KPJ z Vami, dragi tovariš Tito, na čelu!

Naj živi Komunistična partija Jugoslavije in njen generalni sekretar tovariš Tito!

V Novem mestu 30. oktobra 1952.

Prebivalci
partizanskega Novega mesta.

PRED VOLITVAMI V LJUDSKE ODBORE

Na Deskovi vasi so pri izbiri kandidatov postavili na prvo mesto Marka Režka

Cetrta volilna enota predgrajske občine v Poljanski dolini ob Kolpi obsega Deskovo vas in Kovačo vas, ki bosta izvolili 7. decembra v občinski ljudski odbor enega odbornika. V petek, 31. oktobra zvečer je bil v tej volilni enoti zbor volivcev, ki so se ga navzlic slabemu vremenu udeležili vsi moški, izmed žen pa samo ena, pač očiten primer podcenjevanja žen v našem javnem življenju. »Voliti bomo že prišlo vse, na zboru pa ni tako važno priti...« pravijo še marsikje v Beli krajini. Pa ni tako, možje!

Po poljudni obrazložitvi splošnega gospodarskega položaja so prišli na predloge kandidatov. Temeljito so pretresli vse, nato pa se soglasno zedinili za tov. Marka Režka mlajšega, ki so ga predlagali na prvo mesto. Poznajo ga kot zelo delavnega in poštenega gospodarja, ki se trudi za napredek celotne doline. Sedaj je član okrajnega ljudskega zbora Črnomelj in je že dokazal, da so mu interesi doline res pri srcu in da v prizadevanju za napredek gospodarstva ne pozna nobene razlike med to ali ono vasio. Navedli so, da ima za elektrifikacijo Po-

ljanske doline on precej zaslug, prav tako za popravo sol in potov. Skratka, ugotovili so, da je pravi človek, ki bo znal zastopati njihove interese tudi v bodoče. Za sokandidata so predlagali in tudi potrdili še Pavla Kastelica iz Deskove vasi in Pavla Sterka, dosedanega odbornika iz Kovače vasi.

V razpravi o splošnih problemih so pokazali volivci veliko zanimanje za dvig gospodarstva. Plačevanje davka, tako pravijo, jim dela zanke največje preglavice. Pogovorili so se o nadaljevanju dela za elektrifikacijo in sprejeli obvezo za dokončanje del pri postavljanju drogov. Za bodoče pa so bili mnenja, da je treba začeti z novimi metodami v kmečkem gospodarstvu, ker se dosedanji način ne izplača več. To je najboljši dokaz, da tudi podeželski ljudje že razmišljajo o novih prijemih v gospodarstvu, ki naj bodo donosnejši za posameznika in za družbo. Potrebno je, da v pripravah na volitve to spoznanje še poglobimo in da volivci sami nakažejo, kam naj bodo odhori usmerja gospodarstvenih dejavnosti v našo skupno korist in splošni napredek.

PET M LJONOV DINARJEV

je dal delovni kolektiv Lesno industrijskega podjetja za skupne potrebe ob razdeljevanju fonda za prosto rozpolaganje

Tako živo in stvarno člani delavskega sveta Lesno industrijskega podjetja Novo mesto še niso razpravljali kot na četrtem rednem zasedanju v nedeljo, 26. oktobra. Iz obširnega, vseokoli utemeljenega poročila upravnega odbora so se seznanili z uspehi dosednjega gospodarjenja in seveda tudi z napakami ter pomanjkljivostmi. Letni načrt poteka v redu, žagarski obrati so začrtani s hlodivino za nekaj mesecev. Tudi žage kar dobro izpolnjujejo načrt, dasi je nastal zastoj zaradi nek-

terih okvar in preurejevanja žage v Straži. Ko steče novi polnojarmenik, ki ga sedaj nameščajo v preurejene obratne prostore v Straži, bo šlo rezanje lesa še veliko hitreje izpod rok in kvaliteta se bo še izboljšala. Člane kolektiva skrbi samo bukovina. Ze s prvim oktobrom bi morali pričeti z zimsko sečnjo bukovine, pa je še do konca meseca niso imeli izkazane od Gozdnega gospodarstva. Baj je posredi nekaj spor med podjetji, ki se vleče že delj časa, ki pa močno škoduje pravočasnemu izpolnjevanju gozdnih proizvodnje. Člani delavskega sveta Marko Krštinc in Matija Vidic sta na zasedanju odločno zahtevala, da uprava podjetja zadevo z Gozdnim gospodarstvom enkrat končno uredi.

Člani delavskega sveta so na zasedanju z zadovoljstvom ugotovili, da se je stanje v podjetju v materialnem in finančnem pogledu izredno lepo popravilo. Vsi člani ali vsaj velika večina jih je spoznala, da je podjetje res njihova last in temu primerno tudi skrbijo za vse. Nič več ni treba upravi nadzorovati posameznih delovišč in obratov, paziti na kvaliteto in podobne stvari — vse to opravijo delavci sami, zlasti pa člani upravnega odbora in delavskega sveta. Upravni uslužbenci se lahko v celoti posvete iskanju trga in prodaji proizvodov. Skoraj 16 milijonov dinarjev so v pičlih desetih mesecih letošnjega leta prihranili pri boljšem izkoriščanju prevoznih sredstev, štednji pogonske energije, znižanju proizvodnih stroškov in pri drugih izdatkih. Teh 16 milijonov je najboljšo s pričevalo pravilnega gospodarjenja in prizadevanja kolektiva.

Na zasedanju je delavski svet prvič razpravljati tudi o razdelitvi fonda za (Nadaljevanje na 2 strani)

Vremenska napoved

Hladno s pogostimi padavinami. Deloma sneg okrog 15. novembra. Nato nekaj dni lepega vremena.

Najmodernejši »PUTNIKOV« avtobus je začel voziti v torek, 4. novembra na progi Novo mesto—Trebno—Ljubljana in nazaj. Potovanje v Ljubljano je postalo užitek, o čemer se prepričajte sami ob prvi priloiki!

Ob volitvah delegatov splošnih kmetijskih združenj za okrajni zbor proizvajalcev

Ob volitvah v občinske in okrajne ljudske odbore čakajo splošne kmetijske zadruge velike in častne naloge. Prvič v zgodovini naših narodov volijo naši delovni kolektivi in kmetije poleg svojih rednih predstavnikov v ljudske odbore še prvo posebej svoje predstavnike v nova telesa okrajnih ljudskih odborov — v zbor proizvajalcev. V te zborke, ki bodo sodelovali z občinskimi in okrajnimi ljudskimi odbori o vseh gospodarsko-političnih vprašanjih razvoja občine ali okraja, bodo voljeni predstavniki posameznih delovnih kolektivov, predstavniki kmetov in ostalih, ki sodelujejo v ustvarjanju narodnega dohodka. Stevilo predstavnikov v zboru proizvajalcev je odvisno od ustvarjenega narodnega dohodka. Čim višji je ta v nekem podjetju, odnosno v neki skupini, tem več predstavnikov ima ta kolektiv v zboru proizvajalcev in s polno pravico temu primerno lahko tudi odloča o presežku vrednosti dela.

LIP Novo mesto je prispevalo 5 milijonov dinarjev

(Nadaljevanje s 1. strani)
prsto razpolaganje. Po živahnih vsestranskih razpravah so sprejeli sklep, ki ga lahko pričakujejo od zavestnih graditeljev socializma, delavcev žuljavih rok, ki vedo, za kaj delajo in ustvarjajo. Pet milijonov dinarjev so določili za splošne družbene potrebe. Od tega zneska so določili za elektrifikacijo partizanske vasi Gabrje 500.000 din. Gospodarskemu svetu pri Okrajnem ljudskem odboru Novo mesto so nakazali za izboljšavo socialno zdravstvenih ustanov v okraju en milijon dinarjev. Občinskemu ljudskemu odboru Dolenjske Toplice so namenili en milijon dinarjev, pripomnili pa so, da se mora ta denar porabiti za obnovo in gradnjo stanovanj. Odločno so bili proti, da bi se ta denar porabil za popravilo letos zgrajenega vodovoda. Pravijo, da naj stroške za ureditev vodovoda nosi tisti, ki je zakrivil, da novi vodovod ne dela tako kot bi moral.

Predlog, da bi prispevali tudi strahki občini večji znesek, je povzročil skoraj hudo kri. Delavci so povedali, da strahki občinski mošnje še nimajo pravega razumevanja za potrebe delavstva. Načrtno tlakovanje ceste, delavci pa nimajo stanovanj, v kraju ni vodovoda in drugih nujnih naprav. Sklenili so, da občina Straža ne dobi nič, pač pa bodo v lastni režiji gradili v Straži stanovanjski blok, za kar so namenili 2 in pol milijona dinarjev. Stanovanja so za ljudi najbolj potrebna, posebno v Straži, kjer se industrija še razvija. Gradnja stanovanj pa je prav tako v korist skupnosti. Zato bodo dali za gradnjo stanovanjske hiše še ostali fond za prosto razpolaganje, ki ga bodo ustvarili do konca leta. Delitev dobička so odložili do konca leta, ko bodo imeli še boljši pregled nad ustvarjenimi dohodki.

Delovni kolektiv Lesno industrijskega podjetja je spoznal svojo vlogo pri upravljanju podjetja. K temu so znatno pripomogli zbori proizvajalcev na vseh obratih in delovnih kolektivih, zato gre vse iz dneva v dan laže, čeprav ne brez težav in precejšnjih naporov vseh članov kolektiva. Ker se sečnja lesa manjša iz leta v leto, upravni odbor podjetja že razmišlja o delni preusmeritvi proizvodnje na finalne in polfinalne izdelke, v težnji za čim boljše izrabo lesa in boljšim zaslužkom. Ze sedaj izpodbija boljše kvaliteta na tržišču slabšo. Tudi splošni gospodarski razvoj naravnice usmeritev na finejšo obdelavo razpoložljivih količin lesa, tako da je možno dati pri manjših količinah zaslužek večim delavcem, finalni in polfinalni izdelki pa dajo višjo ceno in ima od tega korist vsa družba.

Prispevek LIP-ovega kolektiva komunalnemu gospodarstvu v okraju pa naj bo hkrati vzgled, kako je treba gledati na našo socialistično skupnost. Mesto Kočevje ima za seboj že precejšno zgodovino, saj je znano že iz časov, ko so Turki vpadali na slovensko ozemlje in je bilo že takrat trikrat popolnoma požgano. V letih 1350 do 1363 so se začeli v mesto in okolice naseljevati Nemci in mesto je dobilo popolnoma nemški značaj.

Tedanjí prebivalci so se bavili predvsem s poljedelstvom, živinorejo in trgovino, kmalu pa se je pričela razvijati tudi obrt. Lastniki obrtnih delavnic so bili po večini Nemci. Leta 1471 je bilo Kočevje prevzeto in potrjeno za mesto ter je v letu 1783 imelo že 91 hiš. Dotek novih ljudi, razvoj trgovine, predvsem pa obrt, vse to je dajalo mestu drugo lice. Prebivalci so se preživljali največ s trgovino in obrtjo, okolica pa se je preživljala z živinorejo, s kmetijstvom in delno s krošnjarstvom. V 18. stoletju se je že močno razvila obrt in industrija. V tem času imamo v mestu že rudnik rjavoga premoga in druge večje industrijske obrate.

Pred drugo svetovno vojno (v letu 1939) ima mesto že 386 stanovaljskih hiš s 3079 prebivalci — vrtetaj popolnoma požgano. V tem času je bilo v mestu 230 trgovin in obrtnih delavnic, 39 gostinskih obratov, 3 kavarn, rudnik rjavoga premoga, 2 tekstilni tovarni, 4 parne žage itd. V razvojem obrti in industriji se je socialna struktura prebivalstva v mestu občutno spreminjala. V obrti, industriji in trgovini je bilo zaposlenih 47,8% ljudi. Vsa večja gospodarska podjetja so bila v rokah kočevskih Nemcev, ki so mesto smatrali za nemško. V mestu so govorili večinoma v nemškem jeziku, na trgovinah in gostilnah pa so bili nemški napisi Kočevski Nemci so imeli tudi svoje šole in so bili celo primeri, da so slovenski otroci morali hoditi v nemško šolo.

Preko raznih prosvetnih in drugih društev se je razvijala stalna borba med Slovenci in kočevskimi Nemci. Slednji so se smatrali za več vredne od Slovencev. Leta 1941, ob razpadu stare Jugoslavije, so se kočevski Nemci preselili iz mesta in okolice pod Hitlerjev rajh ter zasedli vsa večja posestva po Stajerskem v okolici Brezje, od koder so Nemci izselili prebivalstvo v Srbijo.

Razdelitev okraja Novo mesto na volilne enote

Del. št. I-5489-2/4-52
Predmet: Razdelitev okraja na volilne enote.

Okrajni ljudski odbor Novo mesto je na seji dne 17. okt. 1952 sprejel na podlagi 27. čl. zakona o volitvah in odpravi odbornikov ljudskih odborov tale

- SKLEP**
o razdelitvi okraja Novo mesto na volilne enote.
1. Volilna enota št. 1 obsega celotno občinjsko ljudskega odbora Brunnice in voli 1 odbornika.
 2. Volilna enota št. 2 obsega ozemlje občinskega ljudskega odbora Dobrič in voli 1 odbornika.
 3. Volilna enota št. 3 voli enega odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Dol: Toplice: Podturen, Meniška vas, Sela, Obrh, Suhor, Podhosta, Loška vas, Poljane, Občice, Stare žage, Zarigljice.
 4. Volilna enota št. 4 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Dol: Toplice: Vršna sela, Laze, Dobindol, Verdun, Gor. Sulič, Hrib, Blaževce, Pleš, Šeč, Travni dol.
 5. Volilna enota št. 5 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Dol: Toplice: Dol, Polje, Soteska, Drenje, Garbje, Dol, Sušice, Selšče, Gor. in Dol, Bušine, Mali in Vel. Rigelj.
 6. Volilna enota št. 6 obsega celotno ozemlje Oblo Dora in voli 1 odbornika.
 7. Volilna enota št. 7 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Dol: Toplice: Smihel, Gotna vas, Regrša vas, Vel. Skrajčev, Male Skrajčev, Borčevce, Brod, Srebrnič, Vrh pri Ljubnem, Petape, Gor. Mraševce, Mali Podljuje, Idriščina.
 8. Volilna enota št. 8 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Dol: Toplice: Smolenja vas, Mali Slatnik, Mala in Velika Cikava, Krka, Zihovo selo, Dolenja vas, Sela pri Račevu, Vel. Slatnik, Potov vrh.
 9. Volilna enota št. 9 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Dol: Toplice: Stopiče, Mali in Veliki Orehek, Hrib, Hrušica, Brezovica, Senčič, Dol, Težka voda, Črmošnice, Gor. Težka voda, PleMBERK, Verdun, Dolž, Ijelenk, Vrh Pušče, Zajčji vrh, Sela pri Zajčjem vrhu, Pangorgrm.

Kočevje je proslavilo Dan Združenih narodov

Na praznik Združenih narodov je bila v mestu lepa proslava, ki jo je priredil podobor društva Združenih narodov za mesto Kočevje. Tajnik društva tov. Kotar, direktor tukajšnje gimnazije, je v poljudnih besedah tolmачil dejavnost Organizacije združenih narodov, njen sestav in posamezne dolžnosti njenih ustanov ozir. organov ter veliko vlogo naše države, ki jo je že dokazala z objektivnim ocenjevanjem svetovnih dogajanj in z doslednim izvajanjem in izvrševanjem svojih izjav in danih obvez. Nato je bil kulturno-prosvetni program, pri katerem so sodelovali člani glasbene šole, gimnazijski pevski zbor in člani sindikalnega gledališča.

U juniju še v ruševinah, v septembru že sredi proizvodnje

Okrajna opekarna v Zalogu pri Novem mestu je letos 14. aprila postala žrtev požara. Zgoraj so vsi objekti razen nekaj sušilnih lonč, ki so jih rešili gasilci. Mnogi so izgubili o vzroku požara in o tem, če bo še kdaj tam stala opekarna ali ne. Za delovni kolektiv opekarne pa ni bilo časa za uganjanje. Zanj je pomembno vprašanje obstoja opekarne vprašanje lastne zaposlitve in kupa. Treba se je bilo hitro odločiti. K sreči je bila opekarna s stroji vdelo zavarovana pri Državnem zavarovalnem zavodu, ki je tudi takrat izplačal odgovarajočo zavarovalnino.

Kolektiv je odločil, da takoj prične z obnovo opekarne. Vodstvo del je prevzel Janko Mišički iz Novega mesta in se v vsi delavci vred takoj zagrzel v obnovo. Prvi zidarji so prišli 3. junija. Del obnove je prevzelo gradbeno podjetje »Pionir«, ki je tudi sicer veliko pomagalo pri obnovi del gradnje, zlasti namestitve strojev, pa je opravljal kolektiv in lastni režiji. Ravnatelj Janko Mišički je bil kot strokovnjak seveda povsod prvi in zadnji pri delu, tako zastrujeval vsi delavci. Kupili so zelo ugodno novo stroj za izdelavo zidakov. Njegova zmogljivost je najmanj 24.000 zidakov v osmih urah. Prizadevanje vodstva podjetja in vseh kolektivov ni ostalo brez uspeha: že sredi septembra so poznali vrednino izdelane opekarne. Te dni bodo spe zakurili krožno peč, kajti 700.000 opek nove produkcije je že pripravljena za žganje. Hkrati z zidki so si pripravili za peč tudi okrog 20 zidanih vrst strešnikov. Te bodo po žganju preko zime prežksulili na lastni strehi; tiste vrste, ki se bodo najbolj obnesle, bodo proizvajali v prihodnjih sezonah. Novi stroj za zidakove ima tudi to prednost, da bodo v njim lahko proizvajali tudi votle in stropnike. Odveč bi bilo poudarjati, da so vsi obnovljeni objekti bolj solidni in praktično zgrajeni kot so bili prejšnji, posebno še, ker so upoštevali vse požarnovarnostne predpise, česar prej ni bilo.

Po požaru je v opekarni prenehala sindikalna organizacija, pa tudi delavski svet in upravni odbor sta nekje zvončela. Po končaní obnove je bilo to mesto začetek novega. Najprej so 21. oktobra postavili na nogo sindikalno podružnico, 22. oktobra pa so izvolili predsednika delavskega sveta in upravni odbor podjetja. Za predsednika so soglasno izbrali tov. Vinka Špelčič, ki ga vsi poznajo kot naj-

bolj požrtvovalnega delavca in ki — kot so zatrjevali — tudi pozna vse probleme podjetja kot malček. Novo izvoljeni predsednik je takoj seznenil kolektiv v nujni nadlogi in nakazal razne probleme, ki jih bo treba preko zime rešiti. V načrtu je gradnja novih in večjih sušilnih lonč. Ena tkpa že stoji. Sušilne naprave so namreč ozko grlo opekarne. V podjetju imajo tudi mehanično delavalco. Preko zime bodo sami izdelali avtomat za rezanje opeke pri stroju, prav tako tudi vozličke in kamijasta kolesa za razvažanje opeke. S tem bodo odpravili vsi industrijski tirji. Prezračnali so, da bodo samo pri izdelavi avtomata za rezanje opeke in vozlička za prevažanje opeke pripravili podjetju nekaj sto tisoč dinarjev. Sedaj grade velik vodnjak s talno vodo v bližini stavb. Voda jim bo služila za obrat, prav tako pa bo na razpolago zadostna količina vode za primer požara. Do sedaj se črpali vodo iz 200 metrov oddaljene Krke, kar je bilo veliko dražje in večkrat negotovo, ker se je črpalka na tako daljavo rada pokvarila.

»Če boste kaj pisali o nas, ne pozabite zapisati, kako nujno nam je potreben most čez Krko! so mi zabčali vsi člani kolektiva. Da, to je resnično! Dovož do opekarne, pa tudi sam dohod je ob vsakem količjek mokrem vremenu skrajni nemogoč. Pa proti čem? vsaj ali hri? Strah je večji del leta neprehoden zaradi izredno mehkega terena. S tem je opekarni onemogočeno, da prodaja opeko neposredno v okolici, ker je navezana na odpravljanje le po železnici. Seveda bi bila na primer dobava opeke v Novo mesto ali okolico po železnici veliko predraga. Kar velja glede mostu čez Krko za opekarno, na velja v enakí meri za vse bližnje vasi in državno cesto v Zalog. Krka je na tem mestu zelo ozka in pravi primerna za premostitve. Prav bi bilo in potrebno, da se za zgraditev vsaj lesenega mostu zavzamemo tudi vsi vašani in vsi merodajni, ker bi bil most v vsakem pogledu potreben.

Pa še nekaj so mi zaupno potražili člani kolektiva. Radi bi videli, da bi jih vsaj od časa do časa obiskal član gospodarskega sveta OLO Novo mesto, ali kak član Okrajnega ljudskega odbora, žigar podjetja je opekarna. Vsaj ob spravljanju obnovitvenih tovarne v pogon in morda še ob predaji podjetja upravlnemu odboru bi se prav lahko kdo udeležil slavlja v obnovljenem podjetju.

10. Volilna enota št. 10 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Gotna vas: Podgrad, Vel. in Mali Cerovec, Jurna vas, Korokša vas, Gor. in Spodnja Pristava, Mihovec, Konec, Vinja vas.
11. Volilna enota št. 11 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Gotna vas: Birčna vas, Stranska vas, Vel. Podljuje, Rajnuše, Rakovnik, Gor. in Dol. Lakovnice, Jama.
12. Volilna enota št. 12 obsega celotno ozemlje Oblo Hinje in voli 1 odbornika.
13. Volilna enota št. 13 obsega celotno ozemlje Oblo Mirna in voli 1 odbornika.
14. Volilna enota št. 14 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Mirna peč: Mirna peč, Ivanja vas, Črnojce, Malenska vas, Mali vrh, Jablan, Dol. Vrhnovo, Gor. Vrhnovo, Goriska vas, Golobinje, Grčvrh, Dol. Podboršt, Gor. Podboršt, Vel. Kal, Mali Kal, Orkljevec, Dobje.
15. Volilna enota št. 15 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Mirna peč: Dol. Globodol, Srednji Globodol, Gor. Globodol, Jordan kal, Vrhače, Jelša, Biška vas.
16. Volilna enota št. 16 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Mirna peč: Dol. vas, Hrastej, Poljane, Čemše, Senturji, Hmeljčič, Globočdol, Sela pri Zagorici, Zagorica, Dol. Karteljevo, Gor. Karteljevo, Dol. Kanjanje, Gor. Kamnje in Hmeljnik.
17. Volilna enota št. 17 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Mokronog: Mokronog, Pugalje z zaseki, Preloge, Dolina in Zalogstna gora, Sv. Križ, Ribjak in Slepšek, Vrh nad Mokronogom, Brezovica, Srednji Lakenc, Zgor. Lakenc, Spod. Lakenc.
18. Volilna enota št. 18 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Mokronog: Hraščevica, Brusna vas, Most, Martinja vas, Pušča vas, Ornat, Ostrožnik, Gorena vas, Križni vrh, Log, Bojče.
19. Volilna enota št. 19 voli 1 odbornika in obsega naslednje območje LO MO Novo mesto: Cankarjevo ulico, Sedlivo cesto, Ločensko cesto, Gerdešičevo ulico, K. Sodišču, Kratko ulico, Vrhnovec ulico, Strelško ulico, Poštno ulico, Dihanjevo ulico, V. Milin in Solško ulico.
20. Volilna enota št. 20 voli 1 odbornika in obsega naslednje območje LO MO Novo mesto: Tavčarjevo cesto, Ljubljansko cesto od hiš št. 26 do 41, Mestne njive, Kravcovo ulico, Kolorčakovo cesto, Bršljin, Cegelnico, Malo Bučno vas in Forsterjevo ulico.
21. Volilna enota št. 21 voli 1 odbornika in obsega naslednje območje LO MO Novo mesto: Glavni trg, Frančiškovo ulico, Detelovo ulico, Jenkovo ulico, Ljubljansko cesto od hiš št. 1 do 28, Kapucinski trg, Defrančičkovo ulico in ulico na Loko.
22. Volilna enota št. 22 voli 1 odbornika in obsega naslednje območje LO MO Novo mesto: Breg, Pugaljevo ulico, Sv. Jurja ulico, Kosovo ulico, Društveni trg, Društveno ulico, Sokolsko ulico, Katarinski trg, Strmo steno, Kastelevo ulico, Arkoovo ulico, Florjanov trg, Cerkevno ulico, Prostjilsko ulico, Krizatiško ulico, Kapiteljsko ulico in Mej vrti.
23. Volilna enota št. 23 voli 1 odbornika in obsega naslednje območje LO MO Novo mesto: Zabbo vas, Ragovo, Zagrebško cesto, Kandliško cesto in Ragovsko cesto.
24. Volilna enota št. 24 voli 1 odbornika in obsega naslednje območje LO MO Novo mesto: Karlovsko cesto, Skalickijevu ulico, Prešernovo cesto, Stemburjevo ulico, Trdinovo cesto, Sukljetovo cesto od hiš št. 1 do 18 in Resljevo cesto.
25. Volilna enota št. 25 voli 1 odbornika in obsega naslednje območje LO MO Novo mesto: Smihelško cesto, Dr. Volčičevo ulico, Irčvo vas, in Sukljetovo cesto od hiš št. 19 dalje.
26. Volilna enota št. 26 obsega celotno ozemlje Oblo Prečna in voli 1 odbornika.
27. Volilna enota št. 27 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Rakovnik: Senturpet, Brinje, Trstenik, Stražo, Rakovnik, Slovensko vas, Zubokovje, Zalog, Okrog, Ravnik, Skrljevo in Drago.
28. Volilna enota št. 28 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Rakovnik: Prelesje, Bistrico, Gor. in Dol. Jesenice, Roženberk, Mali in Vel. Cirk, Svinjsko, Kostanjevico, Hom, Ravne, Hraštno, Vrh.
29. Volilna enota št. 29 voli 1 odbornika in obsega celotno ozemlje Oblo Straža.
30. Volilna enota št. 30 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Skočjan: Grmovlje, Savince, Hraštlje, Stoppo, Staro Bučko, Reso, Hudenje, Čučjo mlako, Dobrovo, Tomajzo vas, Dohrsko vas, Ruho vas, Stranje, Dol. Staro vas, Osrečje, Osredke.
31. Volilna enota št. 31 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Skočjan: Skočjan, Zalog, Zloganje, Segonje, Gorisko vas, Gorisko goro, Bregonce, Gor. Dole, Dol. Dole, Jelendol, Mačkovo, Otrsek, Zagrad, Vel. Poljane, Gabornik, Gor. Staro vas, Klenovik, Male Poljane.
32. Volilna enota št. 32 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Smarjeta: Smarjeto, Dolenje vas, Strleac, Mladovino, dol. Orešje, Gorenje vas, Radulje, Sela, Vinico.

33. Volilna enota št. 33 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Smarjeta: Zalogec, Dol. in Gor. Toplice, Obrh, Brezovico, Druzinko vas, Sela, Kronovo, Gradenje, Vinji vrh, Hrib, Drago, Belo cerkev.
34. Volilna enota št. 34 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Sentjerne: Sentjerne, Smalčjo vas, Mihovico, Roje, Dramo, Ostrog, Sentjakob, Groblje, Ledevac vas, Hrvaški brod, Zameško, Gor. Brezovico, Vrh, Dobravico, Razdrtje.
35. Volilna enota št. 35 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Sentjerne: Dol. Staro vas, Brezje, Imenje, Rakovnik, Volčkovo vas, Vrbovec, Vel. Ban, Mali Ban, Drca, Javorovica, Apenik, Vratno.
36. Volilna enota št. 36 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Sentjerne: Sela, Dol. Brezovico, Smerje, Zdobovo, Jelšo, Dol. Vrhpolje, Stran, Gor. Vrhpolje, Mihovo, Cerov log, Orechovo, Goš. Staro vas, Loko.
37. Volilna enota št. 37 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Sentjerne: Gor. Mokrpolje, Pristavo, Zapuše, Tolisti vrh, Hrastrje, Dol. Mokrpolje, Gor. Gradišče, Dol. Gradišče, Praporček, Gmajnko, Breško vas, Pristavo, Gor. Gomilo, Cadrače, Dol. Maharovo, Gor. Maharovo.
38. Volilna enota št. 38 obsega celotno ozemlje Oblo Trebešno in voli 1 odbornika.
39. Volilna enota št. 39 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Trebejne: Lukovk, Čejnjevek, Lipnik, Zavrh, Parjevec, Gor. Dobrava, Jezero, Rihpovec, Ostercav z naselki Zvale, Studenca, Javčevce, — Dol. Nemško vas, Breg, Dol. Podboršt, Rodne, Gor. Dobravo, Meženik, Gradišče, Doljo njivo, Dol. Ponikve, Gor. Ponikve, Grm, Deležo vas, Fungert.
40. Volilna enota št. 40 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Trebejne: Vrhretnje, Grmadno, Repče, Trebejne, Cvilbje, Paradiž, Pekel, Pristavo, Studence, Stari trg, Odrgo, Kamno goro, Vinko gorico, Praporček, Hrib, Dol. Medvedje selo, Gor. Medvedje selo, Pristaval, Dol. Sv. Stefan, Gor. Nemška vas, Rožni vrh, Kamni potok, Belšina vas, Zidani most, Breza, Benčičja, Grč, Pluska.
41. Volilna enota št. 41 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Trebejne: Račje selo, Hudeje, Križ, Kriško reber, Vrhnovo, Blato, Vel. Sevnica, Mala Sevnica, Črni potok, Račje selo.
42. Volilna enota št. 42 voli 1 odbornika in obsega celotno ozemlje Oblo Triška gora.
43. Volilna enota št. 43 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Vel. Loka: Dolga njiva, Potok, Marježi dol, Vrhnovo, Gor. in Dol. Praprče, Sentlovrenc, Martinja vas, Mali Videm, Krtna, Zabelek, Muhabran, Kukučberk, Gor. Vrh, Kamni vrh, Dol. Vrh in Zagrič.
44. Volilna enota št. 44 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Vel. Loka: Čatec, Dol. vas, Zagorica, Gor. vas, Goljek, Sajenice, Trebanjski vrh, Rože, Razborje, Vel. Loka, Trnje, Ijlenk, Mrzla luža, Kerenička, Mala Loka, Mačkovo, Skovce in Gor. Podboršt.
45. Volilna enota št. 45 Veliki Gaber voli 1 odbornika in obsega celotno ozemlje Oblo Veliki Gaber.
46. Volilna enota št. 46 voli 1 odbornika in obsega vasi Oblo Zagradec: Vel. in Mali Korin, Kal, Ambrus, Primča vas, Kamen vrh, Višnja, Bakrč, Brezovi dol.
47. Volilna enota št. 47 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Zagradec: Grin-tovec, Dečja vas, Kuželjevec, Zagradec, Fužina, Malo Globoko, Gabrovka, Valična vas, Vel. in Mala Rebra, Tolpane, Česnjice, Breg, Marinka vas, Kutini vrh in Vel. Globoko.
48. Volilna enota št. 48 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Žužemberk: Reber, Zalisce, Bogdanja vas, Gradec, Malo Lipje, Vel. Lipje, Klopač, Vrhnovo, Dol. Križ, Sv. Križ, Vrh, Žužemberk, Cvilbej, Zafara, Praprče in Stranska vas.
49. Volilna enota št. 49 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Žužemberk: Smihel, Deleka vas, Poljane, Sv. Marjeta, Plešivec, Kleč, Dražca vas.
50. Volilna enota št. 50 voli 1 odbornika in obsega naslednje vasi Oblo Žužemberk: Sela, Šumberk, Orlaka, Zavrh, Šrabbotnje, Babna gora, Gor. Selce, Dol. Podšumberk, Gor. Podšumberk, Arčevca, Podšumberk, Log, Kutna, Vokčje jame, Vrsta, Replje.

II.
Ta sklep se razglasi na razglasni deski okrajnega LO in na razglasnih deskah ljudskih odborov v okraju ter po vseh občinah v okraju na krajevno običajen način in velja od dneva razglasitve na razglasni deski okrajnega ljudskega odbora.

Smrt fašizmu — svoboda narodit!
Novo mesto, 17. oktobra 1952.
Predsednik:
Viktor Zupančič

Obnovljena okrajna opekarna v Zalogu je spet v polnem teku. Na sliki: pogled na glavno stavbo s krožno pečjo

Gospodarski in drugi problemi mesta Kočevje

Med okupacijo se je večinoma prebivalstva v mestu opredelila na stran OF. Tako je na območju mesta 400 ljudi aktivno sodelovalo v NOB — raznih oddelkih in brigadah, 200 ljudi pa je bilo odpravljen v internaciji. Od vseh teh je v partizanih padlo 131 borec, žrtev fašističnega terorja pa je bilo 87. Mesto je bilo do dveh tretjih popolnoma porušeno in je bilo eno izmed najbolj razdejanih mest v Sloveniji.

Po osvoboditvi so se pojavili težki problemi. Na eni strani opustošeno mesto in pomanjkanje domačega kadrna, po drugi strani pa dotok novega prebivalstva iz različnih krajev in različnih mentalitet. Navzile temu, da so se Nemci med vojno izselili, se število prebivalstva ni zmanjšalo, temveč se je povečalo, ker so stalno prihajali v mesto novi ljudje, tako da šteje mesto sedaj, če upoštevamo tudi sezonske delavce, okrog 9000 prebivalcev. Kulturno življenje in vsa ostala dejavnost v mestu se je po osvoboditvi začela razvijati popolnoma na novo. Zato ni nič čudnega, če je bilo v mestu prve čase precej primitivnosti in nizke kulturni razvoj, kar pa se navzile ogromnemu napredku zadnjih let odraža še danes.

Po letu 1945 je mesto kljub raznim težavam doseglo velik napredek na gospodarskem in kulturnem področju. V mestu deluje dramatska skupina, ki daje na oder že precej kvalitetne predstave. Tudi na gimnaziji imajo igralsko skupino. V mestu delujejo pevski zbori in kino, v zadnjem letu pa se je posebno razvila telesna vzgoja z različni odseki kot so nogomet, odbojka, plavanje, telovadba itd. Obnovljen je bivši telovadni dom, ki služi za razne prosvetne in fizkulturne namene. Popolnoma obnovljena je kino dvorana, na novo zgrajeno letno kopališče z dobro postrežbo. Odprta je lepa, moderno urejena kavarna. V mestu je bilo obnovljenih 75 družinskih in 50 samskih stanovanj, nad 15 trgovskih lokalov in skladišč, v delu pa je tudi tlakovanje ceste skozi mesto.

Kljub temu, da je v mestu, katerega obnova

je potekala prvo počasi, napravljen že velik napredek, je še vrsta problemov, ki bodo zaveževali njegovo ogromno napredno delo, da bodo vsi stvari napravljene. Vedno bolj pereče je stanovnjaško vprašanje, saj imamo čer sto nerezanih prostora, kar je za mesto Kočevje zelo veliko. Živiljsko vprašanje mesta je nadalje vodovod, ki je star že nad 50 let, med vojno pa je bil tako poškodovan, da se 60% vode izgublja. Pomankanje vode v zajetju povzroča, da se mora zlasti v sušnih dneh vodovod zapirati, tako da vsled tega vdirajo v razpokani cevi razne fekalije, ki povzročajo kužne bolezni, ki vso leto nima nad 500 obolenj na tifuso. Razne komisije so ugotovile, da je potrebna popolna reparatura celotnega vodovoda z vsemi novimi priključki. Delo se je sicer že pričelo, manjka pa denarnih sredstev in bo to komčno predvidoma prihajelo leto. Perče vprašanje je kanalizacija, ki je zelo slaba ali pa je sploh ni.

Potreba je ureditve struge in jezau na Rinži ter še vrsta raznih objektov, ki so nujno potrebni, kot na primer: splošno kopališče, tržnica, javno stranišče, klavnica s hladilnico, popolno tlakovanje ceste in nujno povečanje stanovnjaškega fonda. V mestu je precej razvita obrt in industrija in je večina v socialističnem sektorju, pravnih obratov je precej malo. Zaradi stalnega naraščanja socialističnih pozicij v mestu, kakor tudi državnih posestev v okolici, se prebivalstvo stalno povečuje. Razvoj obrtnih delavnic, zlasti kovinskih, je dosegel tako višino, da je preseegal predvojno proizvodnjo, primanjkuje pa še delavcev zidarske, plekarske in stavbene stroke. Te bi zelo potrebovali. Ker mesto vedno kaže svedove okupacijskega in zaradi zdravstvenih pogojev in zaradi lepšega izgleda nujno potrebno dokončati obnovo in urediti komunalne naprave. Zgradbe v mestu, zlasti tiste, ki so pod upravo mestne občine, so zelo poškodovane in jih ni med vojno pa tudi po osvoboditvi nihče temeljito popraviljal. Stanarina še zdaleč ne zadošča

za popravila teh stavb. Stranke v stavbah, ki so last mestne občine, so v nekaterih stanovanjih tako stisnjene, da je ogroženo zdravje posameznih družin, dočim imajo nekateri lastniki hiš naravnost raskošna stanovanja. Tako ima na primer mesar Rudolf Pirc z leno in otrokom zelo trisobno stanovanje s kuhinjo v prvem nadstropju, njegova mati sama pa ima dve sobi in kuhinjo v pritličju. V mestu pa je precej večinskih družin, ki imajo samo eno sobo in kuhinjo.

Če upoštevamo razvoj in perspektivo mesta z ozirom na velik napredek socialističnega sektorja in nadaljnje povečanje števila prebivalstva, je nujno, da vse ustanove in podjetja polagajo več pozornost okupacijskih in komunalni ureditvi mesta. Težavna so vprašanja raznih strokovnjakov in komisij, ki prihajajo iz Ljubljane glede ureditve in načrtov mesta. Vse te komisije običajno pregledajo, kar je treba, dnjo poročilo in grede. Če pa hočemo zrediti za načrt, moramo čakati v nedogled. Tako je na primer prišla komisija iz Agroprojekta in podjetja za melioracijo v Ljubljani za ureditev jezau na Rinži še trikrat v doli štirih mesecih in je dala načrt v izdelavo. Delo je prevzel tov. ing. Korde. Objubilji so, da bo načrt narejen do 15. avgusta, da bi jezau lahko začel delati še pred delovno dobo. Toda navzile večkratnim urgentam in osebnim obiskom v Ljubljani načrta doslej še nismo prejeli. V Ljubljani se za odgovornost izdelave načrta izgovarjajo drug na drugega, tako da zaradi slabega čuta odgovornosti oziroma obljub teh strokovnjakov letos še ne bomo mogli pričeli delati jezau. Načrt za ureditev mesta izdeluje Zavod za urbanizacijo in Ljubljani že nad dve leti, pa še vedno ni narejen. Tudi tu se ljudje majojajo in načrt roma iz rok v roke, mestu pa zmanj že dolgo čaka, da začne po njem usmerjati gospodarsko dejavnost. Sele v zadnjem času imamo vendar malo upanja, da ga bomo končno le prejeli. Tudi vprašanje elektrifikacije v mestu je zelo pereče in so

bili že večkrat primeri, da po cele noči nismo imeli luči. Ker pri mestnem odboru ni električnega podjetja, skrbi za to vprašanje DES preko dolžnosti, da se za te stvari bolj pozanimamo. Vsi ti problemi namreč, da se ne stvari bolj pozanimamo. Vsi ti problemi namreč, da se ne stvari bolj pozanimamo. Vsi ti problemi namreč, da se ne stvari bolj pozanimamo.

Novo mesto, 17. oktobra 1952.
Predsednik:
Viktor Zupančič

IZ NAŠIH KRAJEV

Mokronoški gostilničar Anton Bulc in njegova žena pred sodiščem

O nečloveškem ravnanju gostilničarja Bulca in njegove žene Marije nad prvo ženo Zupančič, ki je bila prvotno na svoji lastni hiši, je vendar še pred sodiščem. Žena Zupančič je bila prvotno na svoji lastni hiši, vendar se je pred sodiščem. Žena Zupančič je bila prvotno na svoji lastni hiši, vendar se je pred sodiščem. Žena Zupančič je bila prvotno na svoji lastni hiši, vendar se je pred sodiščem.

pohtu, pri vsem tem pa skrbno skrival pred javnostjo svoje in ženino početje. Večkrat je Zupančič lvo tudi sam udaril ali sunil. Že tako dusevno bolna Zupančičeva je živčno še bolj oholela in hirala. Ob neki priliki je Bulčeva z udarcem pesti odbila Zupančičovo seklece v spodnji četljusti. 17. julija letos pa jo je z obuto ного sunila v spolovilo in ji povzročila hud izliv krvi. Teden dni kasneje je Bulčeva žena napadla lvo Zupančič ter ji izpuli velik šop las in prizadelala krvno podpludbo na desni roki. Dana pred tem je našina Bulčeva zagrozila lvi Zupančič celo z nožem.

Kočevje

Minuli terek je bil sestanek, na katerem se je razpravljalo, kako poživeti kulturno-prosvetno delo in kaj je vzrok, da je na tem polju v mestu zastoj tako v društvi samih kakor tudi pri občinstvu. Povsota se je udeležilo veliko zastopnikov društev, organizacij in ustanov. Nakaznega je bilo veliko dela, bila so tudi razna mišljenja o vzrokih, vendar se razgovor ni sprostil tako, da bi bilo možno dokončno ugotoviti vzroke zastoja in dobiti osnovno, na kateri naj bi se pričelo pozitivno delo. Vsekakor bodo verjetno še taki sestanki, da se bo dokončno rešilo tudi to pereče vprašanje družbenega življenja mesta Kočevje.

Za razširitev dopisniške mreže med delavci in kmeti za razne časopise se je vršil sestanek, na katerem so se prisotni posvetovali, kako bi pripomogli, da bi bilo v našem časopisu več kratkih poročil o vsem doseganju v našem kraju, ki je v tem pogledu često zastavljen, kar so ugotovili skoraj vsi, ki so do sedaj že dopisovali v kateri koli časopis. Veliko poslanih poročil ni objavljenih, tudi važnih ne, medtem ko bereš iz drugih krajev manj važna poročila, zategnjena na dolgo in široko. Zastopnik ljudske pravice je poslal marsikaj in upamo, da bomo tudi v tem pogledu krenili na bolje. Večina prisotnih je zastopala stališče, da je treba pomagati prvenstveno lokalnim listom, v našem primeru »Dolenjskemu listu«, ker le tedaj, če je v listu več poročil iz domačih krajev, istega lahko razpeščaš in ga potem vsaj z veseljem tudi pričakujejo od tedna do tedna. Poskrbeti bo pa treba poleg dopisnikov tudi za naročnike, v čemer se je do sedaj veliko grešilo in kar bo sedaj ena najvažnejših nalog množičnih organizacij.

Direkcija Lesnoindustrijskega podjetja se je preselila v nove upravne prostore. Zgrajen je bil nov prostoren enonadstropni provizorij, kamor bodo premeščeni vsi uradi v sklopu z LIP in GAP. Dosedajni prostori teh uradov bodo premeščeni v nekateri prostorji, ki so v stanovanjskega mesta. LIP je v tem letu dosegel že tri nove stanovanjske stavbe, v katere so se delavci že vselili, dve pa sta še v gradnji. Neugodno vreme združuje dela, vsekakor pa morajo biti te stavbe še pred zimo pod streho. Če bi vsa podjetja dala vsaj delno svoje fondne za prvo stanovanje za gradnjo stanovanjskih hiš za svoje delavce, bi se tako delovna sila ustalila, kbrati bi se pa omililo stanovanjsko vprašanje celotnega mesta.

Kmetijskogradsko posestvo Kočevje je naredilo v tem letu veliko korakov naprej v mehanizaciji svojih obratov in celotnega proizvodnega poslovanja. Ima novo moderno mlekarico, hladilnico za mesarstvo, nabavilo si je potrebna prevozna sredstva in poljedelske stroje. Prav te dni so prejeti zopet moderne stroje za trošenje gnoja, kar bi prihranilo veliko delovne sile in časa, poleg tega bo pa delo temeljiteje opravljeno.

Dasi še vedno pod vplivom veličastne prošle desete obletnice vršim štirih slovenskih brigad, Topličani še delajo načrte za bodočo leto. Maršalki, kar bi morale biti končano do proslave, ni bilo končano, nekaj del pa je tudi takih, ki v naglici niso bila izvršena. Tako solidno, kot bi bilo treba, in bodo to sedaj popravili. Gradbeni odbor bo še nadalje ostajal in vodil vsa taka nedokončana ali prelo kvalitativno izvršena dela. Treba je urediti še hodnik ob tlakovani cesti, napraviti ograjo okrog prostora za parkiranje avtomobilov, manjšajo trajnejši prometni znaki skozi naselje in podobno. Gradbeni odbor bo poslal posebno delegacijo v Ljubljano, kajti že do danes ni izvršen celotni regulacijski načrt kraja, ki bi moral biti že davno.

Dolenjske Toplice

Navzile temu, da so Toplice dobile lepse povesno lice, pa je vprašanje stanovanj še vedno enako pereče. Gradbeni odbor bo moral razmišljati o novih gradnjah, predvsem o gradnji nove šole in večje občinske stavbe za urade in stanovanja. Podan je bil predlog, naj bi se Dolenjske Toplice proglasile za turistični kraj.

Tudi vodovodni odbor je razpravljal o dokončni ureditvi vodovoda, o pobiranju vodarine in raznih pomankljivosti. Vodni pritisk po ceveh je glede na novi rezervoar premajhen, česar ni kakšna napaka. Načrtu pri tem delu silijo pri poropoditvi. — Ponovno postavljena na noge je začela z delom tudi podružnica Turističnega društva. Na zadnji seji so razpravljali predvsem o nujno potrebni javni razsvetljavi, ki je v resnici hudo pomankljiva.

V Dolenjskih Toplicah že več let uspešno deluje mladinski pionirski pevski zbor, ki je z uspehom nastopal je na večjih prireditvah. Lani se je pridno vezbal za nastop na proslavi 400-letnice Slovenske knjige, vendar ga ni nihče povabil na sodelovanje. To bi bilo nekoliko opravičljivo zaradi težav pri prevozu, ne more biti pa opravičljivo, da ni bila topliški pionirski letos na proslavi v domačem kraju dana

Trebanjski peki prodajajo v kruhu železne ceveke...

Kruh je eno izmed naših glavnih hranil. Pekovski poklic je prav zato izredno odgovorno delo, na katerega gleda družba z razumljivo pozornostjo in izrednim čutom kritičnosti. O nečistoči v krajevni pekarni v Trebnjem se je v občini že večkrat sušljalo in to in ono. Zal se nihče ni našel, ki bi z lečšerbo javne kontrole malo globlje posvetil v razmere pekarne.

Novomeški slikarski mojster Martin Cvelbar je nedavno tega naročil kosilo v gostilni Rogelj v Trebnjem. V kosu kruha, ki ga gostilničarka kupuje v krajevni pekarni, je na svoje največje začudenje našel doo pa pribl. 3 cm dolga koščka železa, zelo podobna odmljenemu čelvjarskemu šilu, ki sta bila v kruh trdno zapečena. Izključen je vsak dvom, da bi kdorkoli po peki kaj vtikal v kruh. K sreči je tovariš Cvelbar pri jedi kruh lomil in je pravočasno opazil smrtno nevarno primes, ki sliči vse kam prej kot v kos kruha! Prav lahko pa bi ostra predmeta kdor-

Smihel pri Novem mestu

Zhora volivcev, ki je bil 29. oktobra večer, se je udeležilo okrog 60 volivcev. Potek zbora je bil zelo živahen. Razpravljali smo o gospodarskih, političnih, prosvetnih in komunalnih problemih kraja in sprejeli več sklepov, ki bodo predloženi občini. Med drugim smo predlagali, da se vendar že uredi javna razsvetljava, da se ukine ena izmed dosedanjih dveh gostiln, da se popravijo pota in zgradi vodovod v Regerti vasi. Precej je bilo tudi razpravljanja o davkih, predvsem pa o nepravičnosti, ki so se delale pri obremenitvah, saj so nekateri z enako površino posevstva in z enakim dohodkom obremenjeni trikrat bolj kot drugi.

Po predlogu kandidatske komisije in dodatnem predlogu zbora volivcev je zbor sprejel in potrdil kandidato listo šestih frontovcev (izmed katerih sta dve ženski) in od katerih bosta dva kandidata izvoljena v občinski ljudski odbor Gotna vas. O. K.

možnost nastopa. Pionirji so se pod vodstvom učiteljstva pridno pripravljali, da pozdravijo svojemu kraju drugega maršala in organizatorji prireditve pa topliški pionirjev niso ustvarili med nastopajoče, kar gotovo zasluži vso grajo. D. G.

Šentjernei

Zbori volivcev so čedalje bolj obiskani. Ljudje se zavedajo, da ni vseeno ali sodelujejo pri gospodarski politiki ali ne. Ni jim vseeno, kdo bo izvoljen v bodoči občinski odbor. Pridno so oglašajo k besedi. Ponokod so znali spoznavno rešiti pravilno razdelitev četne akontacije. Premalo pa sodelujejo na teh zborih žene, ki so vendar tudi važen faktor pri obravnavanju raznih vprašanj, zlasti tistih, ki zadevajo prav žene, pa tudi pri splošnih vprašanjih povedo marsikaj pametnega.

Spremenjen je vozni red zagrebške avtobusa, ki odhaja sedaj iz Novega mesta ob 4.40, iz Šentjerneja okrog 5.15. Iz Zagreba se vrača ob 14.30 in pride v Šentjernejo ob 17. uri. Potem ima zvezo z ljubljanskim večernim vlakom. Nujno je, da ostane vozni red za redni avtobus Šentjernej—Novo mesto in nazaj neizpremenjen.

V petek, 31. oktobra, je Krka spet prestopila bregove pri Dobravi. Od 4. do 9. ure pa je tako močno narasla, da je poplavlja vasi Drama, Zameško, Čučja mlaka, Koprivnik in druge ob Kostanjevici. Ljudje se po cestah prepeljavajo z čolni. Prav tako tudi po njivah in travnikih. Da se poplave ne koristijo ozimini, je jasno. Najbrž bo treba znova sejati. Zaseleji Otok je res pravi otok, saj je na kilometer daleč obdan z vodo. Otroci iz Dohrave in okolice, ki obiskujejo šentjernejsko gimnazijo, se na to stran prevažajo z čolni.

Preteklo nedeljo je bil v poštah VI. kongresa KPJ Šentjernejo zelo lepo okrašen. Zvočnik na trgu je prenašal govore. Osvoholdina front in šolske ustanove so kongresu poslale pozdravne brozjavke.

V nedeljo, 9. novembra, bodo naši kmetje, člani KZ Šentjerneja in Orehovica, izvolili zastopnike v svet proizvajalcev pri krajini skupščini. Zato je nujno, da se tega obnove zbora udeležimo in jim vročimo številu in da izberemo v to za nas novo ustanovo najboljših ljudi, saj bosta v njej kmet in delavec sodelovala pri upravljanju našega gospodarstva.

Marko Plut (Partizan, Črnometlj) 13,1, Molk (Zelezničar, Ljubljana) 13,2, Husi, JLA. S k o k v r s i n o i : Likavec (Partizan, Črnometlj) 1,60 m, Molk (Zelezničar, Ljubljana) 1,55 m in Slavni (JLA) 1,53 m. Met b o m b e : Marko Plut 65,40 m, Poppo (JLA, Črnometlj) 56,70 m, Husi (JLA, Črnometlj) 53,75 m.

Prvo športno tekmovanje novoustanovljenega Partizana v Črnometlju

Osmošolec Marko Plut — najboljši mladinec FLRJ v metu kopja!

TD »Partizan« Črnometlj je priredilo na čast VI. kongresa KPJ svoje prvo tekmovanje, na katerem so bili doseženi nekateri odlični rezultati. V dvoboju z garnizionsko JLA v Črnometlju so zmagali v atletiki z rezultatom 32:20, v odbojki 3:0 in v namiznem tenisu 5:0.

Za pred tekmovanjem je bilo veliko zanimanje za osmošolske črnometjske gimnazije Marka Pluta, ki je pretekli teden vrzel kopje 54,82 m. Tudi sedaj nas Marko ni razočaral, saj je z lepe serijo metov nad 50 metrov, od katerih je bil najboljši 54,75 m, dokazal, da je danes v Jugoslaviji najboljši mladinec v tej disciplini. Zaradi pomanjkanja primerne opreke za atletiko so tekmovali samo v metih in skokih v višino. Naletišče za met kopja je bilo slabo, kar še bolj potrjuje vrednost rezultata 54,75 m.

Tehtniški rezultati iz atletike, tek na 100 m (tekli so po navadni cesti) so naslednji:

O »PARTIZANOVEM« DELU V RIBNICI

TVD Partizan Ribnica je eno najboljših društev na Dolenjskem, ki dela samostojno brez vsake pomoči že nad dve leti. Uprava društva z predsednikom Lovšnikom, sekretarjem Kržanom, načelnikom Pačikom in Kržan Eto, ki so vsi že od mladega telovadca, upravlja in usmerja vse delo prav dobro in z veliko voljo in zanimanjem. Kljub temu, da so že nekoliko starejši, pa se še vendar počutijo mlade in zdrave ter dajejo dober zgled vsem mlajšim članom, saj celoten odbor aktivno vadi pri vseh vadbennih urah in sodelujejo pri vseh javnih nastopih društva.

Ce govoriš s predsednikom, opaziš, da govori domače in odkrito, iz česar lahko sklepaš, da boš imel prijete urice v društvu. Značilno je pri njih, da se ne zanašajo dosti na tujo pomoč, ampak delajo kot prvi predsednik: sako nam kdo pomaga, smo mi hvaležni, če pa ne, pa tudi jezni ne bomo, ker bomo pa sami delali kolikor znamo. Zelimu pa čimveč stikov z ostalimi društvu, ter več spoznavanju z ostalimi organizacijami in oblastjo.

Do sedaj jim nihče ni pomanjkal, ker okrajnima odbor Partizana v Kočevju ni bilo. Kljub temu so imeli vedno vsoobse vse odlokel in jim je uspelo imeti samostojen letni telovadni nastop. V pisarni društva opaziš na steni prave lepše slike zadnjega nastopa. Nastopili so s prostimi vajami, ki katere so sestavili sami, kar je dokaz postrvovalnosti in samostojnega dela. V društvu ni pomanjkala vodnikov po posameznih oddelkih, kar je redek primer na Dolenjskem. Zeljko si še več dela in teča za prednjake, da bi se dosejani in novi prednjaki izpopolnili pri svojem delu in pridobili novih oblik, ki jim imamo v naši novi organizaciji. Prednjaški tečaj naj bi bil v Ribnici, ki je središče okraja in bi bila udeležba številnejša.

Na jugu kočevskega okraja tvori Kolpa prijazno in razmeroma široko kosteljsko dolino, ki je dobila ime po gradu Kostelu. Fizikura in sport pa se nista udomazila v tej dolini in Ribnici, ki so enaki po vsem slovenskem podeželju, ki je oddaljeno od industrijskih centrov.

Nedavno pa je gimnazijska mladina v Farl prebila led. Po vsebi sistematičnega punka iz telesne vzgoje, ki se je delno začel že lansko školsko leto, je mladina vzljubila športno udejstvovanje. Dogovorjen je bil dvoboji v nekaterih panogah s sedemletko iz Broda na Kolpi v osrednji republiki.

Po enomesečnih pripravah je končno 25. oktobra čez sto domačinov in Broda na Kolpi bilo priča prvemu tekmovanju v teh krajih v lahki atletiki. Slovenska in hrvatska moška in ženska mladina je tekmovala v teku na 60 m, v teku čez dno in stru (190 m), v metu krogle in skokih v višino in daljino.

Učenci predložili 4. in 2. razreda gimnazije so pokazali, da imajo v svoji sredi precejšnje število talentov. Učenka 1. razreda gimnazije v Farl, Nevenka Bayer iz Grivea, je skočila v višino 1,07 m. 13-letni Andrej Bellen pa je preskočil 122 cm. Tudi časi Albina Ječelnika in Biserke Jank iz Broda v teku čez dno in stru so pokazali, da lahko postanejo zelo dobra atleta v teku na dolgih progah.

Na tekmovanju so v vseh disciplinah slavili dvojne in trojne zmage gimnazijci iz Fare. To je dokaz, da niso dobri rezultati le posledica naderjenosti, temveč tudi redne vadbe

Zavarovanje učencev pri DOZ

S pričetkom letošnjega šolskega leta je tudi v Beli krajini odvijala kampanja za zavarovanje učencev pri DOZ. V preteklih letih so bili številni primeri nesreč šolske mladine na poti v šolo ali iz šole, na paš, pri pomoči v gospodarstvu itd. Državni zavarovalni zavod je vsem ponesrečencem izplačal zavarovalne vsote ali pa poravnal stroške pri zdravljenju ponesrečencev v bolnišnici. Šolska mladina se danes že v polni meri zaveda koristni, ki jo zavarovanec nudi DOZ, zato je bil v pričetku letošnjega šolskega leta dosežen visok odstotek zavarovancev tudi po belokranjskih šolah. V Gradcu in Podzemlju se je šolska mladina 100-odstotno zavarovala, kar je tudi uspeh pravilne vzgoje in pouka belokranjskega učiteljstva. — c

Slavnostna akademija ob odhodu delegatov na VI. kongres KPJ

Pred odhodom delegatov partijskih organizacij novomeškega okraja na VI. kongres je bila v četrtek, 30. oktobra večer v polni dvorani Doma ljudske prosvete slovesna akademija, katere so se udeležili delegati kongresa: narodni heroj in sekretar OK KPS Jože Borštnar, član OK KPS Novo mesto Franc Kolar in sekretar MK KPS Novo mesto Miha Počrvina, zastopniki novomeške garnizije JLA, člani OLO in MLO Novo mesto, predstavniki množičnih organizacij in društev, zastopniki prosvetnih ustanov, delovnih kolektivov in številni meščani. O delu Partije v zadnjih štirih letih, ki predstavljajo nedvomno eno najtežavnejših

in najodločilnejših obdobjih v zgodovini KPJ, in o pomenu VI. kongresa je govoril član OK KPS in delegat tovariš Franc Kolar. Množica je navdušeno pozdravila govornikove klene besede, sekretar Mestnega odbora OF tov. Bogdan Vrančič pa mu je izročil pozdravno pismo Novomeščanov za Delovno predsedstvo VI. kongresa KPJ ter vdanostno pozdravne vse delovnih ljudi Dolenjske za naše najviše partijsko vodstvo.

V umetniškem delu sporeta so sodelovali godba JLA, moški zbor SKUD »Dušan Jereb«, pianist Stane Fink, solopevka prof. Marjanca Kalan, recitator Jule Kobe in pevski zbor učiteljska.

SAP LJUBLJANA — ZIMSKI AVTOBUSNI VOZNI REDI

S 1. novembrom 1952 so bile z uvedbo zimskega voznega reda izvršene na avtobusnih progah SAP Ljubljana naslednje spremembe:

UVEDE SE DIREKTNA AVTOBUSNA PROGA NOVO MESTO—ZUZEMBERK—LJUBLJANA.

Odhod iz Novega mesta ob 5.00 uri (Zužemberk ob 6.14 uri), prihod v Ljubljano ob 8.00 uri.

Odhod iz Ljubljane ob 14.45 uri (Zužemberk ob 16.31 uri), prihod v Novo mesto ob 17.45 uri.

Vozna cena 280 din, povratna vozovnica 300 din, nedeljska povratna vozovnica 360 din. — Avtobus vozi vsak dan. Z uvedbo direktne zveze Novo mesto—Zužemberk—Ljubljana odpade 1. XI. 1952 avtobusna proga Dvor—Stična.

AVTOBUSNA PROGA NOVO MESTO—ZAGREB obratuje redno vsak dan z odhodom iz Novega mesta ob 4.40 uri in s prihodom v Zagreb ob 7.55 uri. Odhod iz Zagreba ob 14.30 uri, prihod v Novo mestokolodvor ob 17.50 uri. Vozna cena 340 din.

V zimskem času ostanjejo v veljavi vsi komercialni popusti podjetja. Za posebne vožnje ponovno znižanje tarife. — Informacije o ostalih nebitvenih popravkih voznih redov dobite v poslovalnici SAP NOVO MESTO, telefon št. 117, Glavni trg.

SAP LJUBLJANA

Ali v Dolenjskih Toplicah res ni pogojev in volje za telesnovzgojno delo

Po vsej državi se ustanovljajo telesnovzgojna društva Partizan, ki vključujejo vse športne panoge, le v Dolenjskih Toplicah se ta stvar ne gane z mrtve točke, kar so marsikomu tudi nezamisljivo. Pred vojno je tu obstajala močna organizacija Sokola, ki je imela lepo število članstva. Tudi po vojni je bilo ustanovljeno fizikularno društvo, ki pa je kar na lepe prenehalo z delom, še preden je pokazalo kaj uspehov. Pa je vendar tudi pri nas dovolj mladih ljudi, ki jim je telovadba, izobrazba in razvedrilo potrebno kot vsakdanji kruh. Navzile temu pa ne pride do ustanovitve organizacije Partizana.

Poleg mladinosti listih, ki bi jim morala biti telesna vzgoja najbolj pri arcu, pa je močna ovira v znanemu oziroma začetku fizikularne pomanjkanje primernih prostorov in naprav. Temu se je do sedaj posvečalo vse prelo pažnje. V Toplicah ni primerne dvorane za telovadbo, bivši sokolski dom je preurejen v zadržalni dom. Dvorana, kjer se zbira na prireditve veliko ljudi, za telovadbo ni primeren, prav je higijenskih razlogov.

Pred vojno so bila v Toplicah štiri kegljišča, sedaj ni nobenega! Nekatera so bila uničena med vojno, druga razpadajo in nihče se ne briga zanje. Zanimivo je, da propadeta dve kegljišči pri gostišču »Zdravilišče«, ki bi moralo imeti interes na obnovi in ureditvi vsaj enega kegljišča, saj bi služilo gostom v razvedrilo.

Prav taki pogoji so za ureditev šahovskega kotečka, ki bi bil prav tako lahko pri gostišču. Za šahovske kroške so dobri pogoji na nižji gimnaziji, le nekdaj bi se moral zavzeti za njihovo ustanovitev. Poučevanje v kroških bi lahko prevzel kdo izmed učiteljstva ali mladinske organizacije. Kakor ostale športne organizacije, tako spi v Toplicah seveda tudi strelška družina. Puške čakajo na postaji ljudske milice strelcev, teh pa od nikoder ni. To se nam lahko smejejo Podturbunčani, kjer se je vključilo v strelsko družino že 43 strelcev!

Iz vsega navedenega sledi, da je treba posvetiti več pažnje športnim napravam. Dolenjskim Toplicam je nujno potrebna telovadna dvorana, potrebno je leino odprto kapališče in druge športne naprave. Poleg tega, da bi te lahko koristno služile domačinom, zlasti mladini za telesno vzgojo in razvedrilo, pa bi vse te športne naprave privabile v zdravilišče še več gostov. Za vse to je dovolj pogojev in tudi sredstva bi se dala, le začet je treba vedrilo.

R. R.

Prvo lahkoatletsko tekmovanje v Zgornji kolpski dolini

Na jugu kočevskega okraja tvori Kolpa prijazno in razmeroma široko kosteljsko dolino, ki je dobila ime po gradu Kostelu. Fizikura in sport pa se nista udomazila v tej dolini in Ribnici, ki so enaki po vsem slovenskem podeželju, ki je oddaljeno od industrijskih centrov.

Prvaki v posameznih panogah so razen omejenih postali še: Marija Gotič iz Jesenovca vrta v teku na 60 m in metu krogle, Fanika Štimac iz Srahotnika v skoku v daljavo, Janez Kmet iz Fare v metu krogle, Milan Kajžič iz Vasi v skoku v višino, Mirko Zdravič iz Fare v teku na 60 m.

Nedavno pa je gimnazijska mladina v Farl prebila led. Po vsebi sistematičnega punka iz telesne vzgoje, ki se je delno začel že lansko školsko leto, je mladina vzljubila športno udejstvovanje. Dogovorjen je bil dvoboji v nekaterih panogah s sedemletko iz Broda na Kolpi v osrednji republiki.

Vsi najboljši slovenski in hrvaški tekmovalci so bili nagradi s knjižnimi darili. Neposredna posledica prvega športnega tekmovanja je organiziranje močne čete telesnovzgojne organizacije »Partizan« v kosteljski dolini. Inž. Slavko Volk

Drevesnice v Beli krajini

V žljih, da bi se sadovaljaki v Beli krajini pomladili z novocpeljenim sadnim drevjem odgovarjajočih sort, je belokranjsko učiteljstvo na pobudo Sveta za prosveto in kulturo pri OLO v Črnometlju sklenilo, urediti drevesnice pri vseh šolskih vrtovih. Šolska mladina zbira pečke tesnik in se pripravljata na ureditev grede za sadni naščaj. Z vzgojo dtvjakov v drevesnicah se bo šolski mladini v prihodnjih letih nudila prilika, da bo v šolskih drevesnicah pričela cepiti in požlatnjevat.

Kino

KINO NOVO MESTO PREDVAJA:

Od 7. do 10. novembra: ameriški film »Glas v viharju«.

Od 11. do 13. novembra: italijanski film »Brez milosti«.

Od 14. do 17. novembra: ameriški farjni film »Nepntovna hči«.

KINO DOLENJSKE TOPLICE PREDVAJA:

8. in 9. novembra: ameriški film »Vrtnice«. Predstave ob sobotah ob 20., v nedeljo ob 16 in 20.

Oglasi

ZASLUŽEKNJE nudi samo resnim zastopnikom v vseh krajih Dolenjske. — Naslov v upravi Dolenjskega lista.

PRDAM stavbno parcelo 1600 m² v Kandiji. — Naslov v upravi Dolenjskega lista.

Ali je to vzgojno?

Živimo v času, ko so vsi napori naše ljudske oblasti usmerjeni v en in edini pravec: vzgojiti socialističnega človeka! Le s humanizmom prežeti vzgojitelji bodo dosegli ta cilj. Kaj neki pomenijo besede humanitarne, humaniteta, humanost in humanizem, ki se danes tako pogosto omenjajo v zvezi z vzgojo našega otroka, naše mladine? Nič drugega ko: človekoljubljen, doberdelen, človekoljubnost, človečnost, preosnova življenja in oplemenitenja človečnosti. Besede so jasne po svoji vsebini in pomenu. Nič čudnega, če socialistična vzgoja ne more mimo njih.

Kdo more danes zanikati, da naše delovno ljudstvo v kratkih letih po domovinski vojni ni storilo vsega, kar je v tečajnih okoliščinah bilo le mogoče, da bi na razvalinah, ki nam jih je zapustil okupator, ne zrastle novi domovi, sole, tovarne, zdravstveni zavodi itd. Vse te gospodarske in kulturne pridobitve pa so namenjene vendar nam sa-

mim, ki se borimo iz dneva v dan za lepše in boljše življenje, namenjene so naši mladini, ki naj vzgojena v pravem socialističnem in humanističnem duhu, uživa napore žuljavih delavskih rok. Zavedati pa se moramo, da za srečno življenje naših otrok ni dovolj izboljšati samo materialne pogoje, ampak da je potrebno izboljšati tudi naše vzgojno prizadevanje, da bo naš mladi rod znal zavestno uživati sadove naše socialistične revolucije. In v to delo so poklicani predvsem vzgojitelji: starši, učitelji, profesorji, mladinske organizacije in vsi, ki jim je pri srcu svetla bodočnost naše mladine.

Domača vzgoja je še vedno najvažnejša, ker mora ustvarjati temelje šolski vzgoji. Starši, ki svojih otrok ne bodo pravilno vzgajali, bodo sproti podirali, kar bodo napredni vzgojitelji v šoli s težavo zgradili. Staršem so namenjene te drobne zgodbe iz vsakda-

nje življenja, ki naj opozore na nepravilne odnose staršev do otrok ali obratno.

JEZLJIVI OČE

V mestu živi družina. Oče je namsčenec, ošaben, samovšečen človek. V uradu rad načne razgovor o vzgoji otrok. Z lepimi besedami o tem problemu si je pri tovariših in tovarišicah v uradu pridobil nekakšno avtoriteto. Vsi ga cenijo kot dobrega, skrbnega očeta, ki svoje otroke pravilno vzgaja. Na roditeljskem sestanku v šoli se je celo z učitelji zapletel v razmotiranje vzgojnih vprašanj. V mladosti je prečital nekaj pedagoških knjig in njegov teoretski odnos do vzgojnih metod je vsaj v besedah točen.

Nekega dne pa ga je v uradu nekaj zjezilo. Nad nikomur se ni mogel zneiti. Ves jezljiv in nataknen je prišel domov. Njegov sinček, ki hodi v osnovno šolo, je izgubil svinčnik. To je bil za očeta povod za sprostitve, da je vsa jezo, ki jo je šel iz urada neohlagano prinesel domov, stresel nad sinčkom. Prišel ga je pretepavati. Mati je prišla braniti otroka, jezljivi oče pa je potem, ko je pretepel sinčka do osemoglosti, udaril tudi ženo. Na jok ostalih otrok je planil še nadalje ter vse divje pretepel. Iz strahu pred njim je vsa družina zbežala k ženinim staršem.

Ali je to pravilno in vzgojno, da se je razburjenost jezljivega očeta v uradu maščevala nad ubogim otrokom, nad vsemi otroci in nad ženo? Kdo naj še verjame lepim besedam, ki jih bo kdaj koli mel ta jezljivi oče o pravilni vzgoji otrok? (Nadaljevanje sledi)

VELIK GASILSKI DOM V PODTURNU JE BIL POD STREHO DO VI. KONGRESA

V počastitev desete obletnice ustanovitve prvih štirih slovenskih brigad in v počastitev VI. kongresa KPJ, zlasti pa, ker je bila to tudi najnujna potreba kraja, so množične organizacije in gasilsko društvo Podturna sprejeli odločbo, da si zgradijo velik gasilski dom. Sklepnili so, da mora biti dom najzopre do VI. kongresa dograjen v grobem stanju. To svojo obveznost so tudi izpolnili.

20 metrov dolg in 11 metrov širok dom je lahko v ponos Podturnčanom. V njem bo dovolj prostora za shrambo gasilnega orodja, ki se nahaja sedaj v raznih neprimernih kletah. V domu je prostor za trgovino ter velika dvorana s stranskimi sobami za prireditve. V dvorani bo prostora za 380 ljudi. Tak velik dom je bil življenjska potreba Podturna in okolice ter bo po svoji velikosti in notranji razporeditvi prostorov lahko dolgo časa služil potrebam gasilstva in kulturno-prosvetnega dela.

Postavitve obširne stavbe je zahtevala od vseh Podturnčanov, zlasti pa od gasilcev in članov množičnih organizacij veliko udarjenja in požrtvovalnosti. Gasilsko društvo se je obljubil za pomoč na vse prireditve in množične organizacije, to je tudi dobilo, posebno pa pri partijski organizaciji in zvezi borcev. Ni bilo sestanka te ali one organizacije, na kateri ni bil razpravljali o potrebi postavitve doma. Tako so množične organizacije in posamezniki napravili do sedaj nad 4056 prostovoljnih delovnih ur v vrednosti 146.450 din, brezplačnih voženj pa je bilo v vrednosti 176.280 din! Tako so gasilci, člani Fronte, Zveze borcev in pridni voščani Podturna in okoliških vasi z vrednostjo 322.600 din prostovoljnega dela povabili VI. kongres KPJ. Seveda pri tem delu ni manjkalo tudi redkih zaviračev, ki jim gradnja tako velikega doma ni bila pogodu. Toda požrtvovalni organizatorji so premagali tudi take ovire. Velik gasilski dom pa je dokončan, da je ves zaviralcem napredka je odklenal. —C.

Dobre priprave na volitve v mladinskih organizacijah — pogoj za pravilno delo v aktivih LMS

Na oktoberskem plenumu okrajnega komiteja LMS Novo mesto so člani med drugim razpravljali tudi o volitvah v osnovnih organizacijah ter ob tej priliki sprejeli nekaj sklepov, ki pomenijo bodočo pot dela tako za aktivno kot za okrajni komitej. Najvažnejša naloga je priprava in izvedba volitev.

Predsedem je treba mladinsko organizacijo utrditi ter iz nje izključiti vse, ki nimajo pogojev za članstvo v mladinski organizaciji in ki s svojim zadržanjem škodujejo ugledu organizacije. Prav v pripravi na volitve v osnovnih organizacijah LMS moramo izboljšati delo med mladino in pozivati predkongresno temkovanje. Mladinske organizacije morajo bolj kot doslej posvečati pozornost vsakemu mladinci in mladinki. Aktivna ne more biti vseeno ali se mladina zanima za delo in izobrazbo ali ne. Mislim, da se vodstva mladinskih aktivov vse premalo borijo proti staremu načinu dela in še vedno mislijo, da je sestanki najvažnejši način in oblika dela med mladino. To nikakor ne drži. Z mladino je treba delati in jo vzga-

mati povsod tam, kjer je, pa bodisi pri dnevnem delu, v kinu, na kulturni prireditvi, na zabavi, v telovadnici, pri šahu in pod. Blizu je so dolgi zimski večeri. Pripravimo je sedaj brane krožke, pripravimo različna predavanja, organizirajmo izobraževalne tečaje, skratka, dajmo mladini vse, kar ji bo koristilo pri dnevnem delu in bodočem življenju.

Pred kratkim so mi v Žužemberku povedali, da mladina ne zna igrati šaha. Poudaril bi pa, da so mladinci zelo nedostopni, da ne poznajo šale ter da se zelo radi pretepajo, pri tem pa da seveda skoraj nikdar ne manjka Zalaščekovega Milana. Pa ne samo v Žužemberku tudi v ostalih krajih ter celo v mestu opazno obilnost obnašanje nekaterih mladincev in mladink posebno na raznih veseljih in zabavah, kar kvari ugled vse mladine.

Mladinski aktivni vse premalo obravnavajo probleme kraja na svojih sestankih, ki so večkrat samo zaradi sestanka in ne zato, da se mladinska organizacija kot celota zanima za probleme kraja in jih pomaga reševati na vsakem koraku. Mladinska organizacija in mladinci splot mora biti na čelu borbe proti nezainteresi in drugim slabostim družbe. Distinkt v obnašanju posameznikov ne vidimo razlike med organiziranim in neorganiziranim mladincem in mladinko, čeprav statut jasno določa, kakšen mora biti lik pravega mladince. Ne more biti član mladinske organizacije tisti, ki ne spoštuje staršev, ki se sprijimi s socialističnem razvoju družbe in gospodarstva, ki ni na vsakem koraku vzgledno poneseno zavredno državljanu nove Jugoslavije. Na predvolilnih sestankih je treba pregledati naše vrste in izključiti iz organizacije mladince s takimi napakami, istočasno pa vključiti vse poštene in avdevalne mladince in mladinke, ki jih je povod veliko. Pri volitvah vodstva mladinskega akta se je treba dobro pogovoriti in izvoliti res najboljše, da so člani ter tako, ki imajo ugled tako pri mladini kot pri starejših. Tekmovalne obveznosti na čast kongresa ljudske mladine Jugoslavije, ki bo 26. in 27. decembra t. l. v Beogradu, je treba dobro pretehtati in jih tudi uresničiti.

Tudi volitve v občinske in okrajni ljudski odbor ne smejo iti mimo mladine. Pomoč za svoje delo naj mladinski aktivni vedno iščejo pri partijski organizaciji in posameznih komunistih.

Dobrimi pripravi na volitve bomo uvideli mladinsko organizacijo ter ustvarili pogoje za uspešnejše bodoče delo naše organizacije. L. K.

Društvo prijateljev mladine v Novem mestu čakajo velike in odgovorne naloge

Na pobudo pedagoških delavcev je bil letos v aprilu postavljen iniciativni odbor za organizacijo Društva prijateljev mladine v Novem mestu. Odbor se je lotil dela z vso resnostjo. Nabiral je člane, pripravil društvena pravila ter vse ostalo za ustanovni občni zbor, ki je bil 28. oktobra popoldne v sindikalni dvorani. Društvo ima že nad 300 članov, izmed katerih se jih je občnega zbora udeležilo toliko, da je bila sindikalna dvorana polna. Navzoči so bili tudi zastopniki ljudske oblasti in množičnih organizacij.

Da obstaja v mestu vrsta perečih vprašanj vzgoje mladine, ki jih je treba nujno rešiti, je pokazala razprava na občnem zboru, prav ta nečista vprašanja pa so bila tudi glavna pobuda za ustanovitev Društva prijateljev mladine. O pomenu in nalozah društva je govoril profesor Trdan. Vse je izvedeno v en sam stavek: skrb vseh za vzgojo socialističnega človeka.

V Novem mestu ni niti enega prostora, ki bi bil na razpolago izključno mladini, kjer bi se lahko shajala, posvečala študiju, branju, fizikulturi in tudi razvedrilo. To velja za šoloobvezno kot za vsakršno mladino. Zato si mladina sama išče razvedrila in izživljanja, toda to ni vedno v skladu s moralno in težnja socialistične družbe. Okrog 500 predšolskih otrok je v mestu, za vse pa je en sam otroški vrtič, ki lahko sprejme samo do 70 otrok. Organizirati je treba čimprej še več otroških vrtev, razdeljenih po terenu. Nad 1500 šoloobveznih otrok je v mestu, nima pa niti ene mladinske sobe, da o mladinskem domu niti ne govorimo. Mladina ima veselo do iger, izobrazbe in razvedrila. Toda kje naj se v tem izživlja, ko mesto ne premore niti enega borgega prostora? Vsi ti problemi naravnost kriče po mladinskem domu v Novem mestu. Dom mora biti cilj vsega prizadevanja Društva prijateljev mladine in vseh, ki jim je pravilna vzgoja in bodočnost mladine pri srcu. To vprašanje ne trpi nobene odlaganja in izgovora! Tako je tudi izvedeno celotna razprava na ustanovnem občnem zboru Društva prijateljev mladine.

V mestu sta dve dijaški kuhinji, ki pa ne odgovarjata potrebam. Sprejet je bil sklep, da se je to jesen ob združitvi, skupna kuhinja pa uredi v kletnih prostorih osnovne šole. Za ta način rešitve dijaške kuhinje se je zavzel tudi učiteljski odtelka za prosveto pri okrajnem ljudskem odboru tovariš Ivan Grašič in obljubil potrebno pomoč. Tako bo v tej kuhinji omogočeno, da bodo vsi otroci, ki približajo v šolo od zunaj, dobili toplo kosilo.

Se polno drugih problemov, ki so v zvezi z vzgojo mladine, je bilo sporečnih na občnem zboru. Mladino je treba vključevati v razno društva. Čimprej je treba pripraviti temeljni razgovor s starši o problemih vzgoje. Ravnanje učiteljske tovarišice Palma Kosecnik, je predlagala naj bi ljudska univerza razpisala med starši anketo, iz kakšnih področij vzgoje mladine si žele strokovna predavanja. Predlog je bil takoj sprejet.

Nadalje je tekel razgovor o potrebi ureditve otroških igrišč in mladinskih sob na vseh terenih. V mestu že obstaja dobra taborniška organizacija, ki se je zlasti okrepila letos in ki ima pri vzgoji dorasajoče mladine veliko vlogo. Predlog, naj Društvo prijateljev mladine podpira taborniško organizacijo, je bil z odobravanjem sprejet kot sklep. — Društvo bo imelo zaenkrat sedem sekcij, ki se bodo po potrebi lahko razširile na podsekcije.

Društvo prijateljev mladine v Novem mestu čaka veliko in odgovorno delo, dolžnost navseh pa je, da ga pri njegovem prizadevanju podpremo.

Pravda zaradi pravde za prazen nič - ki pa precej stane

Kam pripelje pravdarska strast slabe ljudi

Na okrajnem sodišču v Metliki trdijo, da se prebivalci poljanske doline ob Kolpi radi pravdajo za vsako malenkost. Za tako trditve imajo na sodišču osnovo v vsakodnevni praksi, ne samo sedaj po vojni, pač pa predvsem iz časov pred vojno. Človek bi pričaroval, da je vojna tudi v tem oziru prinesla izboljšanja, toda na žalost moramo ugotoviti, da je pravdarske strasti med posamezniki še vedno veliko, še vedno mnogo preveč!

Z vsa gotovostjo lahko trdimo, da je te stare grde razvade ostalo največ pri takih ljudeh, ki v NOB niso aktivno sodelovali, ki se jih revolucija ni dotaknila v njihovih notranjih, za katere je bila narodnoosvobodilna borba le bolj ali manj neprijeten dogodek. Ti ljudje so takoj po vojni spet začeli življenje z vsemi slabostmi in napakami, med katerimi je za posameznike najhujša pravdarsstvo. Morda to staro zakoreninjeno zlo pri nas preveč podcenjujejo in mu posvečamo premalo pažnje. Potreben bi bil nekak oblastveni organ, ki bi spore med posamezniki omejeval in jih skušal poravnati v samem začetku. Sicer je bila to ena izmed nalog ljudskih odborov, ki pa so se dostikrat izgubili v drugih poslih in na take zadeve niso polagali važnosti. To pomanjkljivost bodo odpravila predvidena občinska sodišča. Vsekakor bi moralo obstajati zakonito določilo, da ne bi mogli iti noben spor mimo občinskega sodišča, da bi bila dana tako večja možnost neposredne poravnave brez velikih pravnih stroškov.

Primer, ki se je vlekel po okrajnem in okrožnem sodišču nad dve leti, ki je bil šestkrat razsojen in enkrat poravnano, kjer je zaradi 660 din nastalo do 10.000 din stroškov, vrsta potov, zamud in veliko izgubljenega časa, je žalostno potrdilo gornjih ugotovitev. Žal pa primer ni osamljen v naši sodni kroniki.

V Starem trgu ob Kolpi je živel daleč na okoli znan krovjač Ivan Kump, dobročinja in poštenjak od nog do glave. Skromno je preživel svoj številno družino, toda vzgojil je v naprednem duhu. Pet sinov je šlo v partizane; Tone je padel kot komandant bataljona Cankarjeve brigade pri napadu na Bosiljevo.

Očetu-krovjaču je leta 1942 prinesel v delo neko obleko za hlapec Jurij Fugina iz Cepelj, bivši gostilničar. Obleko oziroma blago je Kump hranil celo vojno. Čeprav mu je okupator uničil domačijo, je krovjač očunal obleko do konca vojne. Leta 1947 je Kump umrl. Fugina pa se je šele 1949. leta spomnil, da ima pri njem še nekaj iz leta 1942. Prišel je do vdove Franciške Kump in zahteval obleko. Ta mu je bila pripravljena obleko izročiti, zahtevala pa je po moževem naročilu pred smrtjo, da ji plača možev zaslužek za delo obleke 660 din in za hranjenje obleke skozi 7 let in za očuvanje 500 din. Fugina je plačilo odklonil, češ da je možu plačal delo v naprej in sicer 120 lir, dokazov za to ni imel nobenih. Ker mu je Kumpova odklonila izdajo obleke brez predhodnega plačila, je kratkotalno preko advokata dr. Rasta Tusulina vložil tožbo pri okrajnem sodišču v Metliki.

Pojavlja se vprašanje, zakaj Fugina ni prišel po obleko prej? Lahko bi prišel že med vojno, saj je bila Poljanska dolina po italijanski kapitulaciji ves čas osvobodjena, toda Fugina je vsa kratkrat raje stisnil pod zaščito okupatorja v Kočevje pred partizansko mobilizacijo. Kump pa je ostal doma in pomagaj naši vojski, kolikor je mogel! To dejstvo bi sodišče moralo upoštevati že pri prvi razpravi in bi odpadle vse naslednje.

Prvi sklep sodišča v Metliki je bil, da Kumpova izroči obleko brez odloga, svojo terjatev pa uveljavi preko sodišča. Ta sklep je razveljavilo okrožno sodišče v Ljubljani in naročilo ponovno obravnavo okrajnemu sodišču. Druga odločba sodišča v Metliki je bila, da Kumpova izroči Fugini obleko, ta pa plača njej zaslužek za delo 660 din, 500 din za čuvanje obleke 7 let in stroške v znesku 2772 din. Ta sklep je spet razveljavilo okrožno sodišče v Ljubljani in naročilo ponovno obravnavo. Tretji sklep okrajnega sodišča v Metliki je bil, da Fugina plača samo 500 dinarjev za hrambo obleke, vsaka stranka pa nosi svoje stroške. Tudi to odločbo je razveljavilo okrožno sodišče v Novem mestu in naročilo ponovno obravnavo z upoštevanjem vseh okolištin, zlasti ker je Fugina svoje trditve vedno izpreminjal. Okrajno sodišče v Metliki je zadevo znova obravnavalo na razpravi in razpisalo novo za 8. marec 1952. Pred tem pa so se stranke sporazumele na KLO tako, da Fugina plača za delo 660 din in vse stroške, ki so bili samo na eni strani 4156 din, to je stroški Kumpove. Koliko ima svojih stroškov, ker je imel ves čas zagovornika, o tem seveda lahko molči. Najbolj zanimivo pa je, da Fugina do 1. julija letos splot še ni doiznil obleke nazvice izrecnemu vabilu Kumpove.

Sedaj, ko je zapravljal za dve taki obleki in povzročil toliko dela sodiščem in nepotrebnih potov Kumpovi in raznim pričam, sedaj mu verjetno za obleko ni mar ali pa mu ta močno smrdi. Vse kar je prav! Vsak ima pravico da si preko sodišča išče pravico in zaščeno, toda pri takih primerih se ne bi smela pravda končati brez zaporne kazni za tistega, ki jo povzročil! Ali ni tudi tak neosnovan začetek pravde zločin nad svojim bližnjim? Koliko skrbi, potov in stroškov za prazen nič, nazadnje pa bo tak pravdač še tarnal, da je reven in da ne more živeti. Rad bi videl davčno kartoteko takega pravdača, kako je tam točen in kako od vaja skupnosti pripadajoči delež. R.

Vse kar je prav! Vsak ima pravico da si preko sodišča išče pravico in zaščeno, toda pri takih primerih se ne bi smela pravda končati brez zaporne kazni za tistega, ki jo povzročil! Ali ni tudi tak neosnovan začetek pravde zločin nad svojim bližnjim? Koliko skrbi, potov in stroškov za prazen nič, nazadnje pa bo tak pravdač še tarnal, da je reven in da ne more živeti. Rad bi videl davčno kartoteko takega pravdača, kako je tam točen in kako od vaja skupnosti pripadajoči delež. R.

NAZNANILA MESTNEGA MAGISTRATA

(Pred 50 leti v Novem mestu)
pelikemu in nepotrebnemu smradu o priliki snazenja raznih (stranišč, gnojnice itd.) jam, ker bi zajedno vsa umazana kakor tudi strešna voda po teh kanalih se odvajala in tako snaga na dvoirščih samih tem laglje vzdrevala, posebno se mora podarjati, da je veliko hiš, katere nimajo žleba za odvajanje strešne vode, je za tudi takih dosti, pri katerih, akoravno se v bližini hiše nahaja kanal, ni žleb izpeljan o podzemni kanal, pač pa se voda po ulici razliva, katere so posebno ob nalihi popolnoma razropane in z vodo pokrite, tako da je to tudi za prebivalstvo samo neprijetno, ko mora mimo takih hiš posebno ponoči podo zatiiti. A te pomanjkljivosti in nedostatki niso niti na čast hišnim posestnikom, niti mestni upravi in zato bode treba skrbeti, da se odpravijo.

1. novembra 1902 so pisale Dolenjske novice:
»Resna beseda meščanstvu
Proti in glavni pogoj osacega mesta je red in snaga; to je tudi plem zrealo, celokupne uprave z ene strani, z druge pa svedočti, da so prebivalci res na snago in red naučeni ter so jim interesi mesta pri srcu Vsak tujec, katerih pa pri nas, odkar imamo železnico, osak dan nekoliko, prihaja v mesto izrecno probo sedo o redu in snagi, potem stavro si pogleda druge stvari In kako neprijetno je slišati slabo sodbo, tako ugodno je, če ta sodba izpade na korist in čast mestu.

Cas je pač, da tudi v tem oziru korakamo naprej. Na vsakem posameznem leži, da se tega dela poprine s celim navdušenjem, ker je nesnaga tudi največja povzročiteljica in pospejevaljica raznih kužnih bolezni. Zdj ko o kratkem dobimo vodo in nekoliko novih kanalov za odtok vode, bilo bi umestno, da oni hišni posestniki, mimo katerih hiš gre že zdaj občinski kanal, ali bo novi izpeljan, da izpeljavajo iz svojih dvoiršč kanale v cestne podzemne kanale. Na ta način bi se odpomoglo

MLADINA, VĚLANJENA V PODMLADKU RDEČEGA KRIZĀ. KREPI ENOTNOST MLADINE VSEGA SVETA

Morda še ne veste ...

... da ima korejska abeceda 25 črk, 11 samoglasnikov in 14 soglasnikov. Črke so vzete iz abecede drugih vzhodnih narodov, v korejskem jeziku pa jih je uporabil pred 500 leti cesar Sej Cong, ki si je prizadeval napraviti korejsko književnost čim dostopnejšo. Korejski jezik je mnogo preprostejši in lažji od drugih jezikov, ki jih govore narodi Daljnega vzhoda.

... da povprečno odpade na prebivalca v enem letu v kulturnih deželah 7 do 9 kg papirja, medtem ko odpade na enega samega Američana letno čez 166 kg! (Pri tem seveda ne gre meriti kulture na kilogram porabljenega papirja!)

DOMAČE OBRTI NOVOMEŠKEGA OKRAJA

Okrajna obrtna zbornica v Novem mestu je dala hvalvredno pobudo za oživitve domačih obrti, ki bi jih ali oživila ali pa na novo vpeljala. Današnji čas zahteva iskati vse vire, ki bi pomagali dvigniti življenjski standard in prispevati čimveč za izgradnjo socializma na vasi. Samo uganjanje in pretresanje ne pomeni nič, če ne začnemo z resnim in sistematičnim delom. Za opravljanje nekaterih del so potrebne razne akcije, ki so kampanjskega značaja in ki so opravljene z udarniškim delom, ki pa prenehajo, ko je to narejeno. To so na primer razna popravila cest, ureditve potokov in slično, dočim je treba za dela, ki naj bodo trajna, posebnih priprav. Zimski čas nudi dovolj prilike za prirejanje raznih gospodarskih in gospodinjstskih tečajev ter tečajev za domačo obrt. Mnogo je bilo zamujenega, vendar je dela še vedno dovolj. Po drugih okrajih so se domače obrti že krepko razvile, kot na primer v Prekmurju, Ptujju v Ribniški dolini, okoli Dobrepolja in Idrije, kjer so za prodane izdelke dobili pridni izdelovalci precej denarja. država pa mnogo dragocenih deviz, za katere je nabavila v inozemstvu material, ki je potreben za našo industrijo. So pa še okraji, ki se za to delo niso prav nič brigali, pa tudi ljudje niso imeli interesa, da bi prišli za tako delo. Tem se to tudi pozna, ker nimajo dohodkov, ki bi bili lahko prav pomembni.

V novomeškem okraju bi lahko organizirali pretarstvo; pletenje copat, cekarjev, predpraznikov in preprog iz koruznega ličkanja. Lahko pa bi delali tudi razne košare in košarice iz vrbo-

vega protja. Vinorodna Dolenjska potrebuje tudi precej opletenih steklenic. Tudi beljeno vrbovo protje se dobro prodaja, samo vrbovi nasadi morajo biti temu primerno urejeni in negovani. Tudi sirka bi lahko, več sejali; dolgega za velike metle in kratkega za razne metlice. Korenine sirke so prav dobro uporabne za izdelovanje krtač-ribaric. Iz ržene slame in leskovih viter bi lahko izdelovali štruncice, blebčarke, košare, sejalice in trebušaste posode s pokrovi za shranjevanje manjših množin žita, krhljev itd.

Tam, kjer je dovolj leskovine, lahko pripravljajo iz tega lesa ročaje za motike, grabljišča ter lesene vile za seno. Posebno pa so iskani drevenoi ročaji za kladiva. Tudi brezovih metel vedno manjka in če bi bile na razpolago vagonске množine teh izdelkov, bi jih lahko prodali tudi v inozemstvu.

Ta vprašanja naj bi pretresale na svojih sestankih vse množične organizacije in potem poročale okrajni obrtni zbornici v Novem mestu o naslednjem: kakšne domače obrti so ohranjene v poedinih vaseh, koliko ljudi se s tem bavi, koliko izdelkov naredijo na leto, kakšna je vrednost predmetov in kam jih prodajajo? Katere panoge domačih obrti bi se lahko vpeljale in koliko ljudi bi se prilagodilo za strokovne tečaje? Kdo bi bil pripravljen gojiti vrbe za pletarstvo?

Ko so vsi ti podatki zbrani, se določijo kraji, kjer naj bi bili tečaji. Občinski ljudski odbori ali množične organizacije naj bi pripravile primerne sobe za tečaj in poskrbele tudi za potrebno kurjavo in razsvetljava, za stro-

kovno moč, ki bo vodila tečaj, pa hrano in stanovanje. Nato je treba takoj pričeti z vpisovanjem priglasencev za tečaj. Za kritje stroškov in nagrad za strokovno moč prispeva vsak tečajnik primeren znesek (200 do 300 din). Ko je vse to opravljeno in pripravljeno tudi material (šibe, ličkanje itd.), se prične delo v tečaju, ki naj ga vodi dobra strokovna moč, ki bo tečajnike naučila dobro delati, ker le prvotrstni izdelki gredo v denar, zlasti pa v inozemstvo.

Pri vsem tem delu je dobro stopiti v stik z grosističnimi podjetji in izvozniki, da se poizve, kateri predmeti se manjkajo na domačem trgu in kateri bi se lahko prodali v inozemstvu.

Opozoriti pa moramo še na nekaj. Ljudje naj že v začetku, ko izdelki še niso najboljši, ne pričakujejo kakšnih posebnih nagrad. Delo se bo izplačalo šele potem, ko bodo izdelovalci že dobro izvežbani in jim bo šlo delo hitro od rok. Prekmurke so na primer že tako izvežbane v pletenju cekarjev, da naredijo tudi po dva na dan, dočim dela začetnica en cekar dva dni.

Ce tega dela ne bomo organizirali samo zaradi kupčije, bodo tečajniki vendarle imeli koristi, ker bodo lahko izdelovali nečeto predmetov za domačo uporabo. Tam pa, kjer bodo ljudje zajeli to delo bolj masovno, je potrebno, da se vključijo v KZ, ki bi ob koncu zime odkupile izdelke. Lahko pa ustanovijo proizvajalci tudi samostojne zadruge.

Tako nekako bi se dalo organizirati domače obrti novomeškega okraja Z delom pa, bi bilo treba takoj začeti da bodo priprave do zime končane in da delo potem lahko gladko steče.

Božo Račič

Dobri uredniški odbor - Odgovorni urednik Tine Golob. Piska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani - Nastav uredništva in uprave: Novo mesto Ljubljanska cesta 25 - Poštni predal 33 - Telefon uredništva in uprave 127 - Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu števil 516 1905321, Cerkletna avromma 100 din, letnina 400 din.